

Hallintosääntö

Hyväksytty:

Kunnanvaltuusto 29.05.2017 50 §

Voimaantulo: 1.6.2017

Muutoksia hyväksytty:

Kunnanvaltuusto 9.10.2017 98 §

Kunnanvaltuusto 11.12.2017 122 §

Kunnanvaltuusto 12.11.2018 60 §

SISÄLLYS

I OSA – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen	7
1 luku - Yleiset määräykset.....	7
1 § Hallintosäännön soveltaminen.....	7
2 § Kunnan johtamisjärjestelmä	8
3 § Esittely kunnanhallituksessa.....	8
4 § Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät	8
5 § Valtuuston puheenjohtajan tehtävät	9
6 § Kunnan viestintä	9
2 luku – Toimielinorganisaatio	9
7 § Valtuusto.....	10
8 § Kunnanhallitus	10
9 § Tarkastuslautakunta.....	10
10 § Lautakunnat	10
11 § Kunnan liikelaitokset ja niiden johtokunnat	11
12 § Muut johtokunnat	11
13 § Puheenjohtajisto	11
14 § Vaalitoimielimet.....	11
15 § Vaikuttamistoimielimet	11
3 luku – Henkilöstöorganisaatio	12
16 § Henkilöstöorganisaatio	12
17 § Kunnanjohtaja.....	13
18 § Hallintojohtaja	14
19 § Toimialajohtajat.....	15
20 § Muut johtajat, esimiehet ja viranhaltijat.....	17
21 § Johtoryhmä	19
22 § Toimialojen organisaatio ja tehtävät	19
23 § Liikelaitoksen johtaja	19
4 luku – Konserniohjaus ja sopimusten hallinta	20
24 § Konsernijohto	20
25 § Konsernijohtajan tehtävät ja toimivallan jako.....	20
26 § Sopimusten hallinta.....	20

5 luku – Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako	22
27 § Kunnanhallituksen tehtävät ja toimivalta.....	22
28 § Sivistyslautakunnan tehtävät ja toimivalta	22
29 § Teknisen lautakunnan tehtävät ja toimivalta	23
30 § Ympäristölautakunnan tehtävät ja toimivalta	24
31 § Perusturvalautakunnan tehtävät ja toimivalta	25
32 § Toimivallan edelleen siirtäminen	26
33 § Toimivalta asiakirjan antamisesta päättämisessä.....	26
34 § Asian ottaminen kunnanhallituksen käsiteltäväksi	26
35 § Kunnanhallituksen otto-oikeuden rajoitus	26
36 § Asian ottaminen lautakunnan käsiteltäväksi	27
37 § Ottokelpoisen päätöksen ilmoittaminen	27
6 luku – Toimivalta henkilöstöasioissa.....	28
38 § Kunnanhallituksen yleistoimivalta henkilöstöasioissa	28
39 § Työnjohtovallan käyttäminen.....	28
40 § Viran perustaminen ja lakkauttaminen sekä virkanimikkeen muuttaminen	28
41 § Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi.....	28
42 § Kelpoisuusvaatimukset	29
43 § Haettavaksi julistaminen	29
44 § Palvelussuhteeseen ottaminen ja tehtäväkohtainen palkka.....	29
45 § Virkaan ottaminen virkaan valitun irtisanouduttua ennen virantoimituksen alkamista	30
46 § Harkinnanvaraiset virkavapaat ja työlomat	30
47 § Muut kuin harkinnanvaraiset virkavapaat	30
48 § Virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltaminen	31
49 § Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen.....	31
50 § Sivutoimet.....	31
51 § Viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen.....	31
52 § Virantoimituksesta pidättäminen	31
53 § Virkasuhteen ja työsuhteen muuttaminen osa-aikaiseksi	31
54 § Palkanlisät ja harkinnanvaraiset palkkiot.....	32
55 § Lomauttaminen	32
56 § Palvelussuhteen päättyminen	32
57 § Menetettyjen ansioiden korvaaminen	32
58 § Palkan takaisinperiminen	32
7 luku – Asiakirjahallinnon järjestäminen.....	33
59 § Kunnanhallituksen tehtävät	33
60 § Asiakirjahallintoa johtavan viranhaltijan tehtävät	33
61 § Lautakunnan/toimialan asiakirjahallinnon tehtävät	33

II OSA – Talous ja valvonta.....	34
8 luku – Taloudenhoito	34
62 § Talousarvio ja taloussuunnitelma	34
63 § Talousarvion täytäntöönpano	34
64 § Toiminnan ja talouden seuranta	35
65 § Talousarvion sitovuus	35
66 § Talousarvion muutokset	35
67 § Omaisuuden luovuttaminen ja vuokraaminen.....	35
68 § Poistosuunnitelman hyväksyminen	36
69 § Rahatoimen hoitaminen	36
70 § Maksuista päättäminen	36
71 § Asiakirjojen ja tietojen antamisesta perittävät maksut.....	36
9 luku – Ulkoinen valvonta.....	38
72 § Ulkoinen ja sisäinen valvonta	38
73 § Tarkastuslautakunnan kokoukset.....	38
74 § Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi	39
75 § Tilintarkastusyhteisön valinta	39
76 § Tilintarkastajan tehtävät	39
77 § Tarkastuslautakunnan antamat tehtävät.....	40
78 § Tilintarkastuskertomus ja muu raportointi	40
10 luku – Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	41
79 § Valtuuston tehtävät	41
80 § Kunnanhallituksen tehtävät	41
81 § Lautakunnan, jaoksen ja johtokunnan tehtävät.....	41
82 § Viranhaltijoiden tehtävät.....	42
III OSA – Valtuusto	43
11 luku – Valtuuston toiminta.....	43
83 § Valtuuston toiminnan järjestelyt.....	43
84 § Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi	43
85 § Muutokset valtuustoryhmän kokoonpanossa.....	43
86 § Istumajärjestys	43
12 luku – Valtuuston kokoukset	44
87 § Valtuuston päätöksentekotavat	44
88 § Sähköinen kokous.....	44
89 § Kokouskutsu	44
90 § Esityslista.....	44
91 § Esityslistan julkaiseminen yleisessä tietoverkossa	45
92 § Sähköinen kokouskutsu	45

93 §	Jatkokokous	45
94 §	Varavaltuutetun kutsuminen	45
95 §	Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan läsnäolo	45
96 §	Johtoryhmän jäsenten läsnäolo	45
97 §	Nuorisovaltuuston edustajan läsnäolo	45
98 §	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	46
99 §	Kokouksen johtaminen	46
100 §	Puheenjohtajan luovuttaminen varapuheenjohtajalle	46
101 §	Tilapäinen puheenjohtaja	46
102 §	Esteellisyys	46
103 §	Asioiden käsittelyjärjestys	47
104 §	Puheenvuorot	47
105 §	Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi	47
106 §	Ehdotukset ja keskustelun päättäminen	48
107 §	Päätöksen toteaminen	48
108 §	Äänestykseen otettavat ehdotukset	48
109 §	Äänestystapa	48
110 §	Äänestysjärjestys	48
111 §	Toimenpidealoite	49
112 §	Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen	49
113 §	Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille	49
13 luku –	Enemmistövaali ja suhteellinen vaali	50
114 §	Vaaleja koskevat yleiset määräykset	50
115 §	Valtuuston vaalilautakunta	50
116 §	Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto	51
117 §	Ehdokaslistojen laatiminen	51
118 §	Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen	51
119 §	Ehdokaslistojen yhdistelmä	51
120 §	Suhteellisen vaalin toimittaminen	51
121 §	Vaalin tuloksen toteaminen	51
122 §	Suljettu lippuäänestys ja äänestyslippujen säilyttäminen	52
123 §	Vaalitoimituksen avustajat	52
14 luku –	Valtuutetun aloite- ja kyselyoikeus	53
124 §	Valtuutettujen aloitteet	53
125 §	Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys	53
126 §	Kyselytunti	53

IV OSA – Päätöksenteko- ja hallintomenettely	55
15 luku – Kokousmenettely	55
127 § Määräysten soveltaminen	55
128 § Toimielimen päätöksentekotavat	55
129 § Sähköinen kokous.....	55
130 § Sähköinen päätöksentekomenettely.....	56
131 § Kokousaika ja -paikka	56
132 § Kokouskutsu	56
133 § Esityslistan julkaiseminen yleisessä tietoverkossa	56
134 § Sähköinen kokouskutsu	56
135 § Jatkokokous	57
136 § Varajäsenen kutsuminen.....	57
137 § Läsnäolo kokouksessa.....	57
138 § Kunnanhallituksen edustaja muissa toimielimissä	57
139 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.....	58
140 § Tilapäinen puheenjohtaja	58
141 § Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot.....	58
142 § Kokouskutsussa mainitsemattoman asian käsittely	58
143 § Esittelijät	58
144 § Kokouksen julkisuus.....	58
145 § Esteellisyys	59
146 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi	59
147 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen	59
148 § Päätöksen toteaminen	59
149 § Äänestykseen otettavat ehdotukset.....	59
150 § Äänestys ja vaali	60
151 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen	60
152 § Kunnanhallituksen ja lautakunnan otto-oikeus.....	61
153 § Ottokelpoisen päätöksen ilmoittaminen	61
154 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenelle	61
16 luku – Muut määräykset.....	63
155 § Aloiteoikeus	63
156 § Aloitteen käsittely	63
157 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot.....	63
158 § Asiakirjojen allekirjoittaminen	63
159 § Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen	64

V OSA – Luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteet	65
160 § Soveltamisala.....	65
161 § Kokouspalkkiot.....	65
162 § Vuosipalkkiot.....	66
163 § Sihteerin palkkio.....	66
164 § Katselmus, neuvottelu, toimitus.....	66
165 § Kuntien yhteistoiminta	66
166 § Vaalilautakunta ja -toimikunta	66
167 § Erityis- ja edustustehtävät	67
168 § Ansiomenetyksen korvaus	67
169 § Vaatimuksen esittäminen	68
170 § Palkkion maksamisaika.....	68
171 § Matkakustannusten korvaus.....	68

I OSA – HALLINNON JA TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN

1 luku - Yleiset määräykset

Kunnan päätöksenteko- ja hallintomenettelyistä säädetään kuntalain 410/2015, 90 §:ssä. Kuntalain lisäksi menettelyä ohjaavat muun muassa hallintolaki ja hallinnon yleiset periaatteet.

Kaikki Toivakan kunnan johtosäännöllä määrättävät asiat on koottu em. kuntalain mukaan tähän hallintosääntöön. Toivakan kunnan toiminnan muita keskeisiä ohjausvälineitä ovat kuntastrategia, talousarvio ja taloussuunnitelma sekä muut ohjeet kuten konserniohje, hankintaohje ja sopimusohje.

Hallintosäännön määräykset on jaettu viiteen osaan ja 16 lukuun:

I OSA: Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

II OSA: Talous ja valvonta

III OSA: Valtuusto

IV OSA: Päätöksenteko- ja hallintomenettely

V OSA: Luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteet

Hallintosäännössä määrätään kunnan eri viranomaisten toimivallan jaosta ja tehtävistä. Valtuusto käyttää *kunnan päätösvaltaa*. Kunnan päätösvallalla tarkoitetaan kunnan hoidettavaksi lain mukaan tai muuten kuuluvia asioita, joissa kunta voi tehdä tai joissa sen edellytetään tekevän päätöksiä. Toimivallan siirtämisestä säädetään kuntalain 91 §:ssä. Valtuusto voi siirtää toimivaltaansa kunnan muille toimielimille, viranhaltijoille ja luottamushenkilöille. Valtuusto tekee toimivallan siirtoa koskevat päätökset aina hallintosäännöllä. Toimivaltaa ei voida siirtää erillisellä valtuuston päätöksellä. Tällä hallintosäännöllä valtuusto määrittelee oman asemansa kunnan päätösvallan käyttäjänä, päättää toimielinten välisestä työnjaosta ja ratkaisee annetaanko kunnan viranomaiselle valta omalla päätöksellään siirtää toimivaltaansa edelleen.

1 § Hallintosäännön soveltaminen

Toivakan kunnan hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan tämän hallintosäännön määräyksiä, ellei laissa ole toisin säädetty.

Hallintosäännössä määrätään

- toimielimistä ja johtamisesta
- toimivallasta ja tehtävistä konserniohjauksessa ja sopimusten hallinnassa
- kunnan viranomaisten muista tehtävistä ja toimivallan jaosta

- taloudesta sekä ulkoisesta ja sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta
- valtuuston toiminnasta ja kokouksista
- toimielinten kokouksista sekä päätöksenteko- ja hallintomenettelystä
- luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista.

Tässä hallintosäännössä toimielimellä tarkoitetaan valtuustoa, kunnanhallitusta, lautakuntia/valiokuntia ja johtokuntia, niiden jaostoja sekä toimikuntia ja tilapäistä valiokuntaa. Viranomaisilla tarkoitetaan toimielimiä sekä luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita, joille on hallintosäännössä annettu toimivaltaa ja määrätty tehtäviä. Henkilöstöllä tarkoitetaan kuntaan virka- ja työsuhteessa olevia.

2 § Kunnan johtamisjärjestelmä

Kunnan johtamisen peruseriaatteena on dualistinen periaate, joka tarkoittaa kunnan johtamisen jakautumista yhtäältä poliittiseen johtamiseen eli päätösvaltan käyttöön ja toisaalta ammatilliseen johtamiseen eli valmistelun ja täytäntöönpanon johtamiseen.

Kunnan johtaminen perustuu kuntastrategiaan, taloussuunnitelmaan, talousarvioon sekä muihin valtuuston päätöksiin. Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta ja käyttää kunnan päätösvaltaa. Valtuusto siirtää kunnan päätösvaltaa hallintosäännön määräyksillä.

Kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä kunnan henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kunnanjohtaja toimii kunnanhallituksen esittelijänä ja vastaa asioiden valmistelusta kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

3 § Esittely kunnanhallituksessa

Kunnanhallituksen esittelijänä toimii kunnanjohtaja. Kunnanjohtajan ollessa poissa tai esteellinen, esittelijänä toimii hänen sijaisekseen määrätty.

4 § Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät

Kunnanhallituksen puheenjohtaja:

1. johtaa poliittista yhteistyötä, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää, käymällä asioiden käsittelyn edellyttämiä keskusteluja poliittisten ryhmien kanssa sekä pitämällä sopivin tavoin yhteyttä kunnan asukkaisiin ja muihin sidosryhmiin

2. johtaa kuntastrategian toteuttamisen edellyttämää poliittista yhteistyötä pitämällä yhteyttä valtuustoryhmiin ja seuraamalla kunnan viranomaisten päätösten laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta
3. johtaa kunnanjohtajan johtajasopimuksen valmistelua ja huolehtii kunnanhallituksen ja valtuuston kytkemisestä valmisteluprosessiin tarkoituksenmukaisella tavalla
4. johtaa poliittista päätösprosessia puheenjohtajiston säännöllisten kokousten avulla toimien puheenjohtajiston koollekutsujana ja puheenjohtajana
5. johtaa kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan välillä vuosittain käytäviä kehitys-, taivote- ja arviointikeskusteluja.

5 § Valtuuston puheenjohtajan tehtävät

Valtuuston puheenjohtaja johtaa valtuuston vastuullista ja tuloksellista päätöksenteoa. Valtuuston toiminta on kuvattu tämän hallintosäännön luvussa 12.

6 § Kunnan viestintä

Kunnan virallista viestintää ja tiedottamista kunnan toiminnasta johtaa kunnanhallitus. Kunnanhallitus hyväksyy yleiset ohjeet viestinnän ja tiedottamisen periaatteista. Viestinnän toteuttamista johtaa hallintojohtaja.

Toimielimet luovat omalla toimialallaan edellytyksiä läpinäkyvälle toiminnalle asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. (Kuntalaki 410/2015, 29 §)

Kunnanhallitus, lautakunnat, kunnanjohtaja sekä toimialan johtavat viranhaltijat huolehtivat siitä, että kunnan asukkaat ja palvelujen käyttäjät saavat riittävästi tietoja valmisteltavina olevista yleisesti merkittävistä asioista ja voivat osallistua ja vaikuttaa näiden asioiden valmistelussa.

Kunnan toiminta kattaa kaiken, missä kunta on mukana. Tiedottaminen, valmistelun avoimuus ja vuorovaikutus ulottuvat myös kuntayhtymiin, kunnallisiin yhtiöihin ja yhteistyöhankkeisiin. Aktiivinen, monikanavainen, riittävä, ymmärrettävä ja oikea-aikainen viestintä on edellytyksenä osallistumiselle ja vaikuttamiselle.

Konserniohjeessa on erikseen määräyksiä tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tiedonsaannin turvaamisesta.

Kunnanhallitus antaa viestintäohjeet. Toimielimet päättävät viestinnästä ja valmistelun julkisuuden toteuttamisesta omiin asiakirjoihinsa liittyen.

2 Luku – Toimielinorganisaatio

Toivakan kunnan organisaatioon kuuluvat lakisääteiset kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, lupa- ja valvonta-asioita käsittelevä ympäristölautakunta, tarkastuslautakunta sekä

vaalilaissa säädetyt vaalitoimielimet. Lisäksi organisaatioon kuuluvat sivistyslautakunta, tekninen lautakunta ja perusturvalautakunta. Lautakunnat toimivat kunnanhallituksen alaisuudessa tarkastuslautakuntaa ja keskusvaalilautakuntaa lukuun ottamatta.

Kunnanhallitus asettaa vaikuttamistoimielimet, joita ovat nuorisovaltuusto ja vanhus- ja vammaisneuvosto. Ne eivät ole kunnan viranomaisia, vaan toimivat edustamansa väestöryhmän osallistumis- ja vaikuttamiskanavana.

7 § Valtuusto

Kuntalain 16 §:ssä säädetään kunnan asukaslukuun perustuvasta valtuutettujen vähimmäismäärästä.

Varavaltuutettujen lukumäärästä säädetään kuntalain 17 §:ssä. Lukumäärä on sama kuin valtuutettujen ja vähintään kaksi.

Toivakan kunnanvaltuustossa on 21 valtuutettua.

Kunnanvaltuusto valitsee kunnanhallituksen, tarkastuslautakunnan, keskusvaalilautakunnan, perusturvalautakunnan, sivistyslautakunnan, teknisen lautakunnan ja ympäristölautakunnan jäsenet.

8 § Kunnanhallitus

Toivakan kunnanhallituksessa on seitsemän (7) jäsentä, joista valtuusto valitsee kunnanhallituksen puheenjohtajan ja yhden varapuheenjohtajan. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kunnanhallituksen jäsenet pyritään valitsemaan valtuutettujen ja varavaltuutettujen keskuudesta. Kunnanhallituksen toimikausi on kaksi vuotta.

Kunnanhallitus valitsee vaalilautakunnan ja -toimikunnan kulloisiakin vaaleja varten.

9 § Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnassa on viisi (5) jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

10 § Lautakunnat

Sivistyslautakunta, jossa on seitsemän (7) jäsentä

Perusturvalautakunta, jossa on seitsemän (7) jäsentä

Tekninen lautakunta, jossa on seitsemän (7) jäsentä

Ympäristölautakunta, jossa on viisi (5) jäsentä

Lautakuntien jäsenet valitaan valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Valtuusto valitsee lautakuntien puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jokaiselle jäsenelle valitaan henkilökohtainen varajäsen.

Lautakuntien puheenjohtajat pyritään valitsemaan kunnanhallituksen jäsenistä puheenjohtajamallin mukaisesti. Näin edistetään hallituksen ja lautakuntien välistä tiedonkulkua ja yhteistyötä.

Lautakunnilla on oikeus tarvittaessa asettaa toimikunta, johon kyseinen toimielin itse valitsee toimielimen jäsenet, jollei tässä hallintosäännössä ole toisin määrätty.

Tulosaluejaosta päättää kunnanhallitus ja kustannuspaikkajaosta päättää lautakunta.

11 § Kunnan liikelaitokset ja niiden johtokunnat

Toivakan kunnassa ei ole liikelaitoksia. Jos liikelaitoksia perustetaan, valtuusto valitsee viisi (5) varsinaista johtokunnan jäsentä ja heistä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

12 § Muut johtokunnat

Kunnassa ei ole johtokuntia. Jos johtokuntia perustetaan, valtuusto valitsee johtokuntien varsinaiset jäsenet ja nimeää heistä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

13 § Puheenjohtajisto

Puheenjohtajisto toimii kunnanhallituksen puheenjohtajan johtamana poliittisen päätöksentekoprosessin valmistelutoimielimenä. Puheenjohtajisto kokoontuu kunnanhallituksen puheenjohtajan kutsusta. Puheenjohtajistolla ei toimielimenä ole päätösvaltaa.

14 § Vaalitoimielimet

Keskusvaalilautakunnasta, vaalilautakunnista ja vaalitoimikunnista säädetään vaalilaissa. Vaalitoimielimet ovat pakollisia toimielimiä, joilla on vain vaalien järjestämiseen liittyviä tehtäviä. Vaalitoimielinten jäsenet ovat kunnan luottamushenkilöitä.

15 § Vaikuttamistoimielimet

Kunnassa on nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvosto, joiden kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kunnanhallitus. (Kuntalaki 26-28 §)

Nuorisovaltuuston jäsenmäärä vaihtelee.

Vanhus- ja vammaisneuvostossa on 5 jäsentä

3 luku – Henkilöstöorganisaatio

Tässä luvussa kuvataan Toivakan kunnan henkilöstöorganisaatio. Määräykset on laadittu organisointitavan pohjalta, jossa kunnan organisaatio jakautuu toimialoihin, tulosalueisiin ja toimintayksiköihin.

Tässä luvussa on määräykset toimialojen, tulosalueiden ja toimintayksiköiden johtajista ja esimiehistä, heidän johtamis- ja kehittämistehtävistään sekä sijaisistaan. Luvussa on myös määräyksiä vastuualueiden ja yksiköiden organisaatiosta, toimivallasta ja tehtävistä. Viranhaltijoiden ja toimielinten toimivallasta henkilöstöasioissa määrätään luvussa 6.

16 § Henkilöstöorganisaatio

Toivakan kunnan henkilöstöorganisaatio jakautuu kunnanhallituksen, perusturvan, sivistyksen toimialoihin, tekniseen toimialaan ja ympäristötoimialaan. Seuraavassa on kuvattu toimialojen alaiset tulosalueet.

1. Kunnanhallituksen toimiala

- a. Yleishallinto
- b. Hallinto- ja talousosasto
- c. Henkilöstöhallinto
- d. Elinkeinotoimi

2. Perusturvan toimiala

- a. Sosiaalitoimen hallinto
- b. Lastensuojelu
- c. Muut lasten ja perheiden palvelut
- d. Vanhushuolto
- e. Kehitysvammaishuolto
- f. Muut vanhusten ja vammaisten palvelut
- g. Päihdehuolto
- h. Terveystoimi
- i. Muu sosiaali- ja terveystoimi

3. Sivistyksen toimiala

- a. Sivistystoimen hallinto
- b. Perusopetus
- c. Esiopetus
- d. Kulttuuritoimi
- e. Yleissivistävä koulutus

- f. Vapaa-aikatoimi
- g. Lasten päivähoido

4. Tekninen toimiala

- a. Teknisen toimen hallinto
- b. Yhdyskuntasuunnittelu
- c. Liikenneväylät
- d. Jätehuolto
- e. Puistot ja yleiset alueet
- f. Toimitilapalvelut
- g. Muut toimitilapalvelut
- h. Maa- ja metsäalueet
- i. Sisäinen palvelutoiminta
- j. Vesihuolto

5. Ympäristötoimiala

- a. Rakennusvalvonta ja ympäristö

17 § Kunnanjohtaja

Kunnanjohtaja vastaa kunnanhallituksen toimialan toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen alaisuudessa. Kunnanjohtajan tehtävistä ja toimivallasta määrätään kuntalaissa, johtajasopimuksessa sekä useissa tämän hallintosäännön luvuissa (Kuntalaki 410/2015, 41-43 §). Kunnanjohtaja toimii kunnanhallituksen esittelijänä ja vastaa asioiden valmistelusta kunnanhallituksen käsiteltäväksi sekä kunnanhallituksen päätösten toimeenpanosta.

Kunnanjohtajan ollessa poissa tai estynyt, hänen sijaisenaan toimii luetellussa ensisijaisuusjärjestyksessä 1. hallintojohtaja, 2. tekninen johtaja, 3. sivistystoimenjohtaja ja 4. perusturvajohtaja. Kunnanjohtajan sijaisen valitsemisesta määrätään lisäksi luvun kuusi §:ssä 43.

Kunnanjohtajalla on oikeus käyttää puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta sekä saada kunnan viranomaisilta tietoja ja nähtäväkseen asiakirjoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Kunnanjohtajan tehtävät perustuvat johtajasopimukseen, jossa sovitaan kunnan johtamisen edellytyksistä.

Kunnanjohtajan ratkaisovalta ja vastuu:

Sen lisäksi mitä muualla on määrätty kunnanjohtaja:

1. päättää tiedotus-, neuvottelu- ja edustustilaisuuksien sekä kunnassa pidettävien koulutustilaisuuksien järjestämisestä
2. päättää työryhmän asettamisesta asian valmistelua varten
3. päättää viran auki julistamisesta edellyttäen, että viran kelpoisuusehdot ja tehtävät eivät muutu ja palkkaus määräytyy virkaehtosopimuksen perusteella
4. on valtuutettu tekemään päätökset, sopimukset, sitoumukset ja hankinnat niiltä osin kuin niiden euromäärä ei ylitä 30 000€
5. päättää tarvittaessa kiireellisistä toimenpiteistä normaaliajan erityistilanteissa mikäli kunnan toiminnan turvaaminen sitä edellyttää
6. päättää kunnan vaakunan käyttöoikeuden myöntämisestä
7. päättää kunnan omistuksessa olevien rakennusten ja alueiden tilapäistä vuokraamisesta ja metsästys-vuokrasopimuksista
8. vastaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta vastuualueellaan ja raportoi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä
9. johtaa kunnan varautumista varautumissuunnitelman mukaisesti.
10. päättää kunnan vaakunan ja tunnusten käytöstä

18 § Hallintojohtaja

Hallintojohtaja johtaa kunnanjohtajan alaisena kunnan talous-, henkilöstö- ja tietohallintoa sekä viestinnän toteutusta. Hallintojohtaja johtaa yleishallinnon, hallinto- ja talousosaston, henkilöstöhallinnon ja elinkeinotoimen tulosalueita. Hallintojohtaja vastaa kunnanhallituksen ja -valtuuston esityslistojen valmistelusta ja päätöksistä tiedottamisesta asianomaisille tahoille.

Hallintojohtajan ollessa poissa tai esteellinen, hänen sijaisenaan toimii kunnanjohtaja tai muu viranhaltija kunnanjohtajan päätöksellä. Kunnanjohtajan ollessa poissa tai esteellinen hallintojohtajan sijaisena toimii tai sijaisesta päättää vastaavasti kunnanjohtajan sijainen.

Hallintojohtajan ratkaisovalta ja vastuu:

Hallintojohtaja:

1. johtaa kunnan taloushallintoa ja vastaa talouden valvonnasta ja taloushallinnon kehittämisestä
2. vastaa kunnan tietohallinto ja tietoturva-asioista sekä päättää saatavien poistamisesta kirjanpidosta niiden saatavien osalta, joita ei ulosottomenettelyllä tai muuten ole pystytty perimään ja ellei tehtävää ole annettu muulle viranomaiselle
3. toimii kunnan palkka-asiamiehenä
4. päättää pankkitilien avaamisesta ja lopettamisesta
5. päättää sellaisten laskujen hyväksymisestä, joille ei ole varsinaisten hyväksyjien poissaolon tai tilapäisen estymisen johdosta hyväksyjää ja on oikeus hyväksyä tarvittaessa mikä tahansa kunnalle kuuluva lasku
6. vastaa johtamiensa tulosalueiden osalta irtaimistoluettelon pitämisestä

7. ohjeistaa toimialoja talousarvion ja tilinpäätöksen laatimiseen ja toteuttamiseen
8. johtaa kunnan viestinnän ja tiedottamisen toteutusta
9. vastaa asiahallinnasta ja arkistoinnista
10. johtaa hanketoimintaa kunnanhallituksen myöntämin valtuuksin
11. vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta johtamallaan tulosalueilla ja raportoi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja valvonnasta esimiehelleen
12. päättää vähäisten kunnalle tulevien hankintojen tekemisestä kunnanhallituksen määräämissä rajoissa (vrt. kunnan hankintaohje)
13. Päättää merkkipäivälahjan hankkimisesta sekä lahjoitusten tekemistä tavanomaisiin hyväntekeväisyystarkoituksiin

Hallintojohtajaa koskee lisäksi toimialajohtajan toimivalta kunnanhallituksen toimialan alaisilla yleishallinnon, hallinto- ja talousosaston, henkilöstöhallinnon ja elinkeinotoimen tulosalueilla.

19 § Toimialajohtajat

Toimialajohtajat vastaavat toimialansa toiminnasta sekä johtavat ja kehittävät toimialoja kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan alaisuudessa.

Toimialajohtajan ollessa poissa tai esteellinen, hänen sijaisenaan toimii kunnanjohtaja tai muu viranhaltija kunnanjohtajan päätöksellä, ellei hallintosäännössä toisin määrätä. Kunnanjohtajan ollessa poissa tai esteellinen toimialajohtajan sijaisena toimii tai sijaisesta päättää vastaavasti kunnanjohtajan sijainen.

Yleinen toimialajohtajan ratkaisovalta ja vastuu:

Toimialajohtaja:

1. päättää niistä asioista, jotka toimitelin toimivaltansa nojalla on siirtänyt hänen ratkaistavakseen
2. vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja raportoi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja valvonnasta esimiehelleen
3. vastaa toimialansa osalta irtaimistoluettelon pitämisestä
4. päättää talousarvion mukaisista toimialansa hankinnoista ja määrärahojen käytöstä käyttösuunnitelman ja hankintaohjeen puitteissa
5. tekee sopimukset kunnanhallituksen tai lautakunnan päättämien palvelujen tuottamisesta toimialallaan ja päättää muista sopimuksista lautakunnan ja kunnanhallituksen antamien valtuuksien rajoissa
6. päättää enintään 1000 euron korvauksen ja vahingonkorvauksen myöntämisestä tapauksissa, joissa kunta on katsottava korvausvelvolliseksi ja joissa kunnan vastuuvakuutus vahingon korvaa
7. päättää korvauksen ja vahingonkorvauksen myöntämisestä tapauksissa, joissa kunta on katsottava korvausvelvolliseksi ja joissa vaadittu korvaus on enintään omaisuusvakuutuksen omavastuusuutta vastaava määrä

8. vastaa tulojen, saatavien ja maksujen perimisestä sekä valtionosuuksien ja -avustusten hakemisesta ja tarvittaessa esityksestä oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekemiseksi
9. päättää hallinnonalansa vakuuksien hyväksymisestä, valvomisesta, muuttamisesta ja vapauttamisesta enintään 10.000 euroon saakka
10. johtaa toimialansa vastuualueeseen kuuluvien kunnanhallituksen päätösten täytäntöönpanoa.

Lisäksi toimialajohtajien ratkaisuvallasta henkilöstöasioissa määrätään hallintosääntöluvussa 6.

Perusturvan toimialaa johtaa perusturvajohtaja

Perusturvajohtaja:

1. johtaa perusturvan toimialaa ja sen hallintoa
2. vastaa perusturvalautakunnan kokouksissa esiteltävien asioiden valmistelusta, toimii kokouksissa esittelijänä ja vastaa päätösten toimeenpanosta
3. johtaa toimialansa tiedotustoimintaa ja vastaa lautakunnan hyväksymien lausuntojen antamisesta sekä esitysten tekemisestä lautakunnan puolesta
4. toimii vanhustenhuollosta vastaavana viranhaltijana, jos vanhustyön johtaja ei ole virassa

Sivistyksen toimialaa johtaa sivistystoimenjohtaja

Sivistystoimen johtaja:

1. johtaa sivistyksen toimialaa ja sen hallintoa
2. vastaa sivistyslautakunnan kokouksissa esiteltävien asioiden valmistelusta, toimii kokouksissa esittelijänä ja vastaa päätösten toimeenpanosta
3. päättää oppilaan koulun vaihtamisesta ja määrää pätevästä syystä oppilaan väliaikaisesti käymään koulua jossakin muussa saman kielisessä koulussa kuin siinä, jonka alueelle oppilas kuuluu
4. johtaa toimialansa tiedotustoimintaa ja vastaa lautakunnan hyväksymien lausuntojen antamisesta sekä esitysten tekemisestä lautakunnan puolesta.

Teknistä toimialaa ja ympäristötoimialaa johtaa tekninen johtaja

Tekninen johtaja:

1. johtaa teknistä toimialaa ja sen hallintoa
2. vastaa teknisen lautakunnan kokouksissa esiteltävien asioiden valmistelusta, toimii kokouksissa esittelijänä ja vastaa päätösten toimeenpanosta
3. päättää ja valvoo urakkasopimusten vakuudet ja vakuutukset
4. päättää urakalla suoritettujen töiden vastaanottamisesta
5. päättää välttämättömistä vähäisistä muutoksista hyväksytyihin uudisrakennus- ja korjaussuunnitelmiin

6. päättää kiireellisten korjaustöiden suorittamisesta
7. hyväksyy kunnan puolesta sähköliittymäsopimukset
8. käyttää kunnan puhevaltaa maanmittaustoimituksissa
9. päättää kaavateiden haltuunottosopimuksen tekemisestä tapauksissa, joissa kunnalle ei aiheudu korvausvelvollisuutta tai joissa kunnanvaltuusto tai kunnanhallitus on vahvistanut korvausten suorittamisen perusteet
10. johtaa toimialansa tiedotustoimintaa ja vastaa lautakunnan hyväksymien lausuntojen antamisesta sekä esitysten tekemisestä lautakunnan puolesta
11. päättää luvan myöntämisestä johtojen, kilpien ja muiden sellaisten laitteiden sijoittamiseen kunnan omistamille ja hallitsemille maille
12. vastaa maankäytöstä ja kaavoituksesta

20 § Muut johtajat, esimiehet ja viranhaltijat

Tulosalueen esimies:

1. vastaa tulosalueensa toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen, lautakunnan ja toimialajohtajan alaisuudessa
2. myöntää luvan vastuualueensa hallinnassa olevien tilojen / alueiden käyttöön
3. päättää tulosityksikön hankinnoista määrärahojen ja hankintaohjeen puitteissa.

Jos tulosalueella ei ole omaa esimiestä, on vastaava toimivalta toimialajohtajalla, jonka alaisuuteen tulosalue kuuluu.

Toimintayksikön esimies vastaa toimintayksikön toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa tulosaluejohtajan ja toimialajohtajan alaisuudessa. Jos toimintayksiköllä ei ole omaa esimiestä, on vastaava toimivalta tulosalueen esimiehellä, jonka alaisuuteen toimintayksikkö kuuluu.

Toimialajohtaja määrää tulosalueen ja toimintayksikön esimiehen sijaisen ellei hallintosäännössä toisin määrätä.

Rehtori ja Kankaisten koulun apulaisjohtaja:

1. päättää koulun työjärjestyksestä
2. määrää tutkivan opettajan
3. päättää oppilaan opiskelun poikkeuksellisesta järjestämisestä
4. päättää opetusharjoittelijan ottamisesta
5. päättää peruskoulun oppilaan valinnaisaineesta yhdessä opinto-ohjaajan kanssa.
6. päättää luvan myöntämisestä oppilaan poissaoloon koulusta neljästä päivästä lukuvuoden loppuun kestäväksi ajaksi
7. päättää määräaikaisen viranhaltijan, tuntiopettajan tai työsopimussuhteisen työntekijän ottamisesta enintään yhden vuoden ajaksi tai pidemmäksi ajaksi silloin, kun työntekijälle tai viranhaltijalle on myönnetty virkavapaa tai työloma lainsäädännön perusteella
8. päättää määrätä koulunsa opettajan toimimaan toisen opettajan sijaisena tarvittaessa

9. päättää oppilaan vapauttamisesta aineen opiskelusta
10. päättää valitun aineen tai oppimäärän vaihtamisesta toiseksi
11. päättää oppilaan erityisen tuen aloittamisesta, jatkamisesta tai lopettamisesta
12. päättää opetuksen julkisuuden rajoittamisesta
13. päättää yhdessä opettajien kanssa oppilaan vuosiluokalle jättämisestä
14. päättää oppilaan arvioinnin uusimisesta
15. päättää yhdessä opettajien kanssa todistuksen antamisesta oppilaalle perusopetuksen suorittamisesta erityisessä tutkinnossa
16. päättää oppilaaksi ottamisesta.

Opettaja:

1. myöntää luvan oppilaan alle neljän päivän poissaoloon

Päivähoidon johtaja:

1. päättää lapsen päivähoitoon ottamisesta
2. päättää palvelusetelin myöntämisestä

Päivähoidon johtajan sijaisena toimii päiväkodin lastentarhanopettaja.

Rakennustarkastaja-ympäristönsuojelusihteri:

Kunnanjohtaja määrää rakennustarkastaja-ympäristönsuojelusihterin sijaisen.

1. vastaa ympäristölautakunnan kokouksissa esiteltävien asioiden valmistelusta, toimii kokouksissa esittelijänä ja vastaa päätösten toimeenpanosta
2. myöntää enintään kahden asunnon asuinrakennuksen, loma-asunnon sekä talous- ja varistorakennuksen rakennusluvan
3. myöntää luvan huoneiden ja huoneistojen jakamiseen, yhdistämiseen ja käyttötarkoituksen muuttamiseen
4. ratkaisee rakennusjärjestyksessä mainitun toimenpiteen vaatiman ilmoituksen tai toimenpideluvan
5. hyväksyy MRL 122 § mukaisesti rakennustyön vastaavan työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan
6. ratkaisee MRL 127 ja 130 § mukaisen rakennuksen purkamisluvan
7. ratkaisee MRL 128 ja 130 § maisematyöluvan
8. ratkaisee MRL 143 § mukaisesti luvan voimassaolon jatkamisen
9. päättää MRL 183 § mukaisten tarkastusten ja tutkimusten suorittamisesta
10. hyväksyy lupaan toimitetut muutospirustukset
11. vahvistaa MRA 54 § mukaisesti kokoontumistilan enimmäishenkilömäärän.

Kunnallisteknikko:

1. päättää kiireellisten korjausten suorittamisesta, mikäli vahingon estäminen tai toiminnan turvaaminen sitä edellyttävät

2. valmistelee vastuualuettaan koskevat teknisen lautakunnan kokouksissa esiteltävät asiat
3. hyväksyy kunnan puolesta vesi- ja viemärlaitoksen liittymissopimukset
4. päättää asemakaava-alueen ulkopuolisten teiden nimeämisestä ja numeroinnista.

Kunnallisteknikon sijaisena toimii tekninen johtaja.

21 § Johtoryhmä

Kunnassa on johtoryhmä, jonka kokoonpanosta päättää kunnanjohtaja. Johtoryhmä kokoontuu kunnanjohtajan kutsusta.

Toimialajohtajat ja hallintojohtaja voivat perustaa tarvittaessa myös johtoryhmät, joiden kokoonpanosta ja kokoontumisesta päättävät.

22 § Toimialojen organisaatio ja tehtävät

Kunnanhallitus ja lautakunta määräävät hallinnoimansa toimialan organisaatiosta ja tehtävistä siltä osin kuin hallintosäännössä ei ole asiasta määrätty.

Kunnanhallitus päättää toimialojen välisestä tehtävajaosta siltä osin kuin hallintosäännössä ei ole asiasta määrätty.

23 § Liikelaitoksen johtaja

Liikelaitoksen johtaja johtaa ja kehittää johtokunnan alaisena liikelaitoksen toimintaa, huolehtii liikelaitoksen hallinnosta sekä taloudenhoidon ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Liikelaitoksen johtokunta määrää liikelaitoksen johtajalle sijaisen, joka hoitaa liikelaitoksen johtajan tehtäviä tämän ollessa poissa tai esteellinen.

4 luku – Konserniohjaus ja sopimusten hallinta

Kuntakonsernin muodostavat kunta ja sen tytäryhteisöt. Tytäryhteisöjä ovat yhtiöt, joissa kunnalla on kirjanpitolain mukaisesti määräysvalta. Myös kunnan määräysvallassa olevat säätiöt kuuluvat kuntakonserniin. Talousarvio laaditaan ottaen huomioon kuntakonsernin vastuut ja velvoitteet. Talousarviossa asetetaan toiminnan ja talouden vuosittaiset tavoitteet. Kuntakonsernia johdetaan kokonaisuutena kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta ja strategisten tavoitteiden mukaisesti. Hallintosäännön lisäksi konsernijohtamista kunnassa ohjaa erillinen konserniohje.

24 § Konsernijohto

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

25 § Konsernijohdon tehtävät ja toimivallan jako

Kunnanhallitus

1. vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle
2. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan
3. määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisesta työnjaosta
4. antaa valtuustolle raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä puolivuositain samassa yhteydessä kunnan talouden ja toiminnan puolivuosisikatsausten kanssa.
5. arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta
6. käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset

26 § Sopimusten hallinta

Kunnan johtamisen yhtenä osa-alueena on sopimukseen perustuva johtaminen, jossa omistajaohjaus perustuu neuvotteluihin sopimuskumppaneiden kanssa, sopimusten valmisteluun, laadittuihin sopimuksiin ja sopimusten valvontaan.

Kunnanhallitus vastaa sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä sekä

1. antaa tarkemmat ohjeet sopimushallinnasta koskien
  - a. sopimusten riskiarvion laatimista
  - b. sopimusten vastuuhenkilöiden tehtäviä
  - c. sopimusten valmistelua
  - d. sopimusten valvontaa

- e. sopimushallintaan liittyvää raportointia sekä
- f. reklamointia ja sisäistä tiedonkulkua.

2. määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan

Lautakunta määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan ja valvoo sopimuksen hallintaa omalla toimialallaan.

5 luku – Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako

Valtuusto käyttää kunnan päätösvaltaa. Valtuusto tekee toimivallan siirtoa koskevat ratkaisut tällä hallintosäännöllä. Toimivaltaa voidaan siirtää toimielimelle, luottamus- henkilölle ja viranhaltijalle. Toimivaltaa viran perustamisessa ja lakkauttamisessa sekä hallinnollisen pakon käyttämisessä voidaan siirtää vain toimielimelle. Toimivallan siirtämisestä säädetään kuntalain 91 §:ssä.

Jos laissa määrätään, että toimivalta on valtuustolla tai muulla nimetyllä kunnan viran- omaisella, valtuusto ei voi siirtää toimivaltaa. Jos erityislaissa on toimivallan siirtämistä koskevia säännöksiä, ne syrjäyttävät kuntalain 91 §:n.

Tässä luvussa kuvataan valtuuston toimivallan siirtoa koskevat päätökset sekä val- tuuston toimielimille antamat tehtävät. Tässä luvussa on myös otto-oikeuden käyttämi- seen liittyvät määräykset. Asian ottamisesta ylemmän toimielimen käsiteltäväksi sää- detään kuntalain 92 §:ssä.

27 § Kunnanhallituksen tehtävät ja toimivalta

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa ja vastaa kuntalaissa (410/2015, 39 §) sääde- tyistä tehtävistä.

Kunnanhallitus:

1. vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta
2. vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvon- nasta
3. valvoo kunnan etua ja jollei tässä hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa
4. edustaa kuntaa työnantajana ja vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta
5. vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta
6. vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta
7. huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä
8. päättää johdannaisten (koronvaihtosopimukset, korkokatto- ja korkolattiasopimuk- set, strukturoidut koronvaihtosopimukset, valuutanvaihtosopimukset yms.) käyttämi- sestä.

28 § Sivistyslautakunnan tehtävät ja toimivalta

Sivistystoimen tehtävänä on muodostaa varhaiskasvatus-, esi- ja perusopetus-, kir- jasto-, kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan sekä yleissivistävän koulutuksen palveluista kokonaisuus, joka tehokkaasti ja taloudellisesti edistää kuntalaisten koulutustarpeita, sekä henkisen ja fyysisen kehittämisen tarpeita.

Sivistyslautakunta:

1. asettaa sivistystoimen kehittämiseksi tavoitteita ottaen huomioon kuntalaisten odotukset, kunnan toiminta-ajatus, eri tulosalueiden toiminnalleen asettamat tavoitteet sekä taloudelliset tekijät
2. valmistelee sivistystoimintaa koskevia asioita eri tulosalueita varten sekä antaa tarvittaessa sivistystoimintaa koskevaa asiantuntija-apua
3. valmistelee ja tekee esityksiä sivistystoimen hoitamiseen tarvittavista määrärahoista
4. hoitaa keskitetysti yhteistyötä kunnan sivistystoimen ja valtion viranomaisten sekä muiden yhteisöjen välillä.

Sivistyslautakunnan ratkaisovalta

Sivistyslautakunnan päätettäväksi muualla säädettyjen tai määrättyjen asioiden lisäksi noudattaen kuntastrategiaa, taloussuunnitelmaa, talousarviota sekä valtuuston päätöksiä sivistyslautakunta:

1. päättää vastuualueellaan toiminnassa noudatettavista perusteista ja yleisistä ohjeista
2. päättää toimialansa kehittämissuunnasta, painopistealueista ja toimintasuunnitelmista
3. määrää alaisensa viranhaltijan ratkaisemaan asian, milloin se lain nojalla on lautakunnan määrättävissä
4. käyttää perusopetuslain ja -asetuksen mukaista ratkaisovaltaa, jos siitä ei ole muuta säädetty
5. päättää toimialansa maksut ja taksat
6. päättää tulosalueensa avustuksien jakamisesta
7. päättää koulujen työ- ja loma-ajat
8. päättää viranhaltijan siirtämisestä oman kunnan oppilaitoksen virkaan;
9. päättää oppilaan oikeudesta koulukuljetukseen
10. hyväksyy koululaitoksen kieliohjelman
11. hyväksyy koulujen työsuunnitelmat
12. päättää oppilaan erottamisesta määrääjäksi.

29 § Teknisen lautakunnan tehtävät ja toimivalta

Teknisen toimen tarkoituksena on kehittää ja ylläpitää kuntalaisia varten toimiva, viihtyisä, virikkeellinen, taloudellinen ja turvallinen asuin-, työ-, virkistys- ja liikenneympäristö tulevaisuuteen tähtäävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Tekninen lautakunta:

1. asettaa teknisen toimen kehittämiseksi tavoitteita ottaen huomioon kuntalaisten odotukset, kunnan sekä lautakunnan toiminta-ajatukset, eri tulosalueiden toiminnalleen asettamat tavoitteet sekä taloudelliset tekijät

2. valmistelee teknistä tointa koskevia asioita eri tulosalueita varten sekä antaa tarvittaessa teknistä tointa koskevaa asiantuntija-apua
3. valmistelee ja tekee esityksiä teknisen toimen hoitamiseen tarvittavista määrärahoista
4. valmistelee ja toimii täytäntöön panevana elimenä kunnan tiehallinnon alalla tielakien mukaisesti
5. hoitaa keskitetysti yhteistyötä kunnan teknisen toimen sekä lupa-, rakennus-, ja tieviranomaisten välillä.

Teknisen lautakunnan ratkaisovalta

Teknisen lautakunnan päätettäväksi muualla säädettyjen tai määrättyjen asioiden lisäksi noudattaen kuntastrategiaa, taloussuunnitelmaa, talousarviota sekä valtuuston päätöksiä tekninen lautakunta:

1. päättää vastuualueellaan toiminnassa noudatettavista perusteista ja yleisistä ohjeista
2. päättää toimialansa kehittämissuunnasta, painopistealueista ja toimintasuunnitelmista
3. määrätä alaisensa viranhaltijan ratkaisemaan asian, milloin se lain nojalla on lautakunnan määrättävissä
4. hyväksyä tekniset suunnitelmat
5. jakaa yksityisteiden kunnossapidon kunnanavustukset
6. päättää liikuntapaikkojen rakentamisen toteuttamisesta valtuuston hyväksymän investoinnin mukaisesti
7. päättää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999), vesihuoltolain (119/2001), jätelain (646/2011) sekä jäteasetuksen (179/2012) mukaisista tehtävälueelleen kuuluvista asioista.

30 § Ympäristölautakunnan tehtävät ja toimivalta

Ympäristölautakunta toimii maankäyttö- ja rakennuslain 21 § tarkoittamana rakennusvalvontaviranomaisena sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986, 1013/1996) 5 § mukaisena kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena.

Ympäristölautakunta:

1. toimii maa-aineslain (555/1981) 7 § mukaisena lupaviranomaisena ja 14 § tarkoittamana valvontaviranomaisena
2. valmistelee maa-ainesasetuksen (926/2005) 4 § mukaisen kunnan lausunnon
3. päättää kunnan ympäristönsuojelumääräysten antamisesta
4. huolehtii valvonta- ja muista tehtävistä, jotka on osoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle seuraavien lakien ja niiden nojalla annettujen asetusten nojalla:
  - a. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (64/1986)
  - b. Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
  - c. Laki ympäristönsuojelulainsäädännön voimaannpanosta (113/2000)
  - d. Vesilaki (587/2011)

- e. Jätelaki (646/2011)
- f. Vesihuoltolaki (119/ 2001)
- g. Vesiliikennelaki (463/ 1996)
- h. Jätevesiasetus (157/2017)
5. myöntää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaiset luvat
6. päättää rakennusluvan erityisten edellytysten olemassa olosta suunnittelutarvealuueella ja käyttää kunnalle kuuluvaa päätösvaltaa MRL:n mukaisissa poikkeamishakemuksissa
7. myöntää rakennusluvut, joita ei ole annettu viranhaltijan ratkaistavaksi
8. päättää MRL 38 § mukaisesta, vaikutuksiltaan vähäisestä rakennuskiellosta
9. päättää luonnonsuojelulain (1096/1996) 26 ja 28 § mukaisten luonnon-muistomerkkien rauhoittamisesta ja rauhoituksen lakkauttamisesta
10. huolehtii vesiliikennelaisissa kunnalle määräytyistä tehtävistä
11. toimii öljyvahingoista vastaavana viranomaisena
12. valvoo MRL 167 § mukaisella tavalla, että liikenneväylät, kadut, torit, puistot sekä muut yleiset alueet ja oleskeluun tarkoitetut ulkotilat täyttävät turvallisuuden ja viihtyisyyden vaatimukset
13. antaa kunnan puolesta lausunnon ympäristön- ja luonnonsuojelu-asioissa
14. toimii ulkoilulain (606/1973, 1343/1994) mukaisena kunnan leirintä-alueviranomaisena
15. huolehtii omalta osaltaan luonnon- ja ympäristönsuojelusta, luonnon virkistyskäytön ja metsien moninaiskäytön sekä kestäväen kehityksen edistämisestä
16. hoitaa muut rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvat lakisääteiset tehtävät
17. päättää tarvittaessa rakennustarkastaja-ympäristönsuojelusihteerin toimivallan delegoinnista toiselle kunnalle

Lisäksi ympäristölautakunta valmistelee ehdotukset seuraaviksi maksutaksoiksi:

1. rakennusvalvonnan tarkastus- ja valvontatehtävät (MRL 145 §)
2. kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsittelemät luvat
3. ilmoitukset ja muut asiat (ympäristönsuojelulaki 527/2014 205 §)
4. maa-ainelain mukaiset maksut
5. muut rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävät, joista kunta perii maksun.

31 § Perusturvalautakunnan tehtävät ja toimivalta

Perusturvalautakunnan tehtävät:

1. sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen, seuraaminen ja kehittäminen
2. sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden yhteensovittamisen ja toimialansa tarkoituksenmukaisen palvelurakenteen seuraaminen ja kehittäminen
3. sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden seutuyhteistyön seuraaminen
4. sosiaali- ja terveysalan palveluntuottajien seuranta, valvonta ja yhteistyö.

Perusturvalautakunnan ratkaisuvallta

Perusturvalautakunnan päätettäväksi muualla säädettyjen tai määrättyjen asioiden lisäksi noudattaen kuntastrategiaa, taloussuunnitelmaa, talousarviota sekä valtuuston päätöksiä perusturvalautakunta:

1. päättää vastuualueensa toiminnassa noudatettavista toimintalinjoista, perusteista ja yleisistä ohjeista
2. päättää vastuualueensa kehittämissuunnasta, painopistealueista ja toimintasuunnitelmista
3. määrää alaisensa viranhaltijan ratkaisemaan asian, milloin se lain nojalla on lautakunnan määrättävissä
4. hyväksyy toimialansa maksut ja taksat lainsäädännön ja kunnanvaltuuston määrittelemien perusteiden ja tavoitteiden mukaisesti.
5. päättää sosiaalihuollon lainsäädännössä kunnan päätettäväksi määritellyistä asioista
6. hyväksyy sosiaali- ja terveystalouden saatavuutta, ostamista, järjestämistä ja kehittämistä koskevat toimintalinjat
7. päättää toimialueensa avustusten myöntämisestä
8. hyväksyy talousarvion käyttösuunnitelman.

32 § Toimivallan edelleen siirtäminen

Toimielin voi siirtää sille hallintosäännön tämän luvun 27-31 §:ssä määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranomaiselle. Se, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, ei voi enää siirtää toimivaltaa edelleen.

33 § Toimivalta asiakirjan antamisesta päättämisessä

Valtuuston asiakirjoja koskevat tietopyynnöt ratkaisee hallintojohtaja.

Toimielin voi päättämässään laajuudessa siirtää asiakirjan antamista koskevaa viranomaisen ratkaisuvalltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

Tiedon antamisesta asiakirjasta, joka on laadittu viranomaisen toimeksiantotehtävää suoritettaessa tai annettu toisen viranomaisen lukuun suoritettavaa tehtävää varten, päättää tehtävän antanut viranomainen, jollei toimeksiannosta muuta johdu. (Julki-suuslain 14 § 1 momentti)

34 § Asian ottaminen kunnanhallituksen käsiteltäväksi

Asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi voi päättää kunnanhallitus, kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja ja hallintojohtaja.

35 § Kunnanhallituksen otto-oikeuden rajoitus

Kunnanhallituksella ei ole otto-oikeutta kuntien yhteisen toimielimen tekemiin päätöksiin. (Kuntalaki 52.2 §)

36 § Asian ottaminen lautakunnan käsiteltäväksi

Asia voidaan kuntalain 92 §:n mukaisesti ottaa lautakunnan käsiteltäväksi, jollei ole ilmoitettu asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Asian ottamisesta lautakunnan käsiteltäväksi voi päättää lautakunnan ja sen puheenjohtajan lisäksi esittelijäviranhaltija.

37 § Ottokelpoisen päätöksen ilmoittaminen

Kunnanhallituksen alaisen viranomaisen (sekä kunnanhallituksen jaoston) on ilmoitettava kunnanhallitukselle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista kunnanhallitus on päättänyt, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Lautakunnan alaisen viranomaisen on ilmoitettava lautakunnalle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista lautakunta on ilmoittanut, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Rutiiniluonteisista henkilöstöhallinnon päätöksistä ei tarvitse ilmoittaa kunnanhallitukselle tai lautakunnalle.

Ilmoitus on tehtävä neljän päivän kuluessa pöytäkirjan tarkastamisesta. Jos pöytäkirjaa ei tarkasteta, määräaika lasketaan pöytäkirjan allekirjoittamisesta. Ilmoitus tehdään sähköisesti kunnanhallituksen (lautakunnan) määräämille henkilöille. Päätökset niissä asioissa, joista ei tarvitse ilmoittaa, voidaan otto-oikeuden estämättä panna täytäntöön, jollei yksittäistapauksessa ole ilmoitettu asian ottamisesta kunnanhallituksen (lautakunnan) käsiteltäväksi.

6 luku – Toimivalta henkilöstöasioissa

Kunnanhallitus edustaa kuntaa työnantajana ja vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta. Laissa kunnallisesta viranhaltijasta säädetään sellaisista viranhaltijan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevista asioista, joista täytyy päättää hallintopäätöksellä. Hallintopäätöksen tekee toimielin, luottamushenkilö tai viranhaltija.

Kunnanhallituksen, lautakunnan ja muun toimielimen ratkaisovaltaa siirretään tällä hallintosäännöllä suoraan viranhaltijoille niin kuin jäljempänä määrätään. Viranhaltijan toimivallasta on lisäksi voimassa, mitä siitä on säädetty tai määrätty.

Käyttäessään toimielimelle kuuluvaa ja viranhaltijalle siirrettyä päätösvaltaa, viranhaltija toimii viranomaisena. Hänen on noudatettava toimielimen vahvistamia perusteita ja yleisiä ohjeita sekä pidettävä pöytäkirjaa päätöksistään tai tehtävä kirjallinen viranhaltijapäätös.

Osa tämän luvun määräyksistä koskee sekä virkasuhteisia että työsuhteisia henkilöitä, jolloin on käytetty käsitettä palvelussuhde. Osa määräyksistä koskee yksinomaan viranhaltijoita.

38 § Kunnanhallituksen yleistoimivalta henkilöstöasioissa

Mikäli toimivallasta henkilöstöasioissa ei ole säädetty laissa eikä määrätty hallintosäännössä, toimivalta on kunnanhallituksella.

39 § Työnjohtovallan käyttäminen

Kunnanhallituksen puheenjohtaja käyttää työnantajan työnjohtovaltaa kunnanjohtajan virkasuhdetta koskevissa asioissa.

Lähiesimies käyttää työnantajan työnjohtovaltaa viranhaltijan ja työntekijän palvelussuhdetta koskevissa asioissa, jollei kunnanhallitus ole toisin määrännyt.

Hallintojohtaja voi tarvittaessa toimia työnantajan edustajana kaikissa henkilöstöä koskevissa asioissa pois lukien häntä itseään ja kunnanjohtajaa koskevat asiat.

40 § Viran perustaminen ja lakkauttaminen sekä virkanimikkeen muuttaminen

Valtuusto päättää viran perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä virkanimikkeen muuttamisesta.

41 § Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi

Kuntalain 89 § tarkoittamassa tapauksessa virkasuhteen muuttamisesta työsuhteeksi päättää kunnanhallitus.

42 § Kelpoisuusvaatimukset

Kunnanjohtajan viran kelpoisuusvaatimuksista päättää valtuusto.

Muiden virkojen kelpoisuusvaatimuksista päätetään virkaa perustettaessa. Virkasuhteeseen ottava toimielin voi päättää kelpoisuusvaatimuksista, jos niistä ei ole päätetty virkaa perustettaessa.

Jos henkilö otetaan virkasuhteeseen ilman, että tehtävää varten on perustettu virkaa, kelpoisuusvaatimuksista päättää virkasuhteeseen ottava viranomainen.

Työsuhteeseen tehtävään vaadittavasta kelpoisuudesta päättää tarvittaessa työsuhteeseen ottava viranomainen.

Henkilöstöltä vaadittavasta kelpoisuudesta pidetään erillistä luetteloa.

Toimivaltaan päättää kelpoisuusvaatimuksista kuuluu myös kelpoisuusvaatimusten muuttaminen.

43 § Haettavaksi julistaminen

Viran tai työsuhteen julistaa haettavaksi valinnasta päättävä viranomainen. Kun valinnasta päättävä viranomainen on valtuusto, viran tai työsuhteen julistaa haettavaksi kunnanhallitus.

Kunnallisen viranhaltijalain mukaan virkasuhteeseen ottamisesta päättävä viranomainen voi perustellusta syystä päättää hakuajan jatkamisesta, uudesta hakumenettelystä tai virkasuhteen täyttämättä jättämisestä.

Velvollisuudesta esittää rikostaustaote on mainittava hakuilmoituksessa.

44 § Palvelussuhteeseen ottaminen ja tehtäväkohtainen palkka

Kunnanjohtajan valitsee valtuusto. Valtuusto valitsee myös määräaikaisen kunnanjohtajan esimerkiksi virantäytön ja valitusprosessin ajaksi sekä kunnanjohtajan sijaisen virkavapaan ajaksi.

Viran- ja toimenhaltijoiden valinnassa ja palvelussuhteeseen ottamisessa sovelletaan ”yksi yli yhden” -periaatetta, eli valinnasta päättää valittavan henkilön esimiehen esimies valittavan henkilön esimiehen esittelystä tai valitsevaa esimiestä vastaavassa asemassa oleva viranomainen. Periaatetta noudattaen kunnanhallitus valitsee kunnanjohtajan esittelystä toimialajohtajat ja hallintojohtajan, lautakunnat valitsevat toimialajohtajien esittelystä heidän suorat alaisensa ja edelleen toimialajohtajat valitsevat alaistensa alaiset ja niin edelleen.

Määräaikaisiin virka- ja työsuhteisiin ottamisesta muiden kuin kunnanjohtajan ja toimialajohtajien osalta päättää toimialajohtaja, ellei tässä hallintosäännössä toisin määrätä.

Valinnasta päättävä viranomainen päättää samalla viran- tai toimenhaltijan tehtäväkohtaisesta palkasta. Kunnanhallitus päättää kunnan yleisistä palkkalinjauksista.

Virkasuhteeseen ottava viranomaisen päättää koeajan määräämisestä ja työsuhteeseen ottava viranomaisen sopii koeajasta.

45 § Virkaan ottaminen virkaan valitun irtisanouduttua ennen virantoimituksen alkamista

Jos virkaan valittu irtisanoutuu virasta ennen virantoimituksen alkamista eikä varalle ole valittu ketään, ei virkaa tarvitse asettaa uudelleen haettavaksi, vaan viranhaltija voidaan valita niiden virkaa hakeneiden joukosta, jotka ilmoittavat hakemuksensa olevan edelleen voimassa.

Kun henkilö valitaan virkaan, on aina mahdollista valita yksi tai useampi henkilö varalle. Varalle valittu otetaan virkaan siinä tilanteessa, että virkaan valittu ei otakaan virkaa vastaan.

Valtuuston ehdollisen valintapäätöksen voi vahvistaa kunnanhallitus ja muun toimielimen ehdollisen valintapäätöksen voi vahvistaa valitun henkilön esimies. Ehdollisen valintapäätöksen raukeamisen toteaa päätöksellään palvelussuhteeseen ottamisesta päättänyt viranomaisen.

Kunnallisen viranhaltijalain 304/2003, 9 §:ssä säädetään viranhaltijalle annettavan viranhoitomääräyksen sisällöstä.

46 § Harkinnanvaraiset virkavapaat ja työlomat

Kunnanhallitus päättää kunnanjohtajan yli kahden (2) kuukauden pituisen virkavapaan myöntämisestä sekä virkavapaan keskeyttämisestä ja peruuttamisesta. Lyhemmistä virkavapauksista ja lomista päättää kunnanhallituksen puheenjohtaja. Valtuusto valitsee virkavapaan ajaksi tarvittaessa kunnanjohtajan sijaisen ja päättää sijaisen palkkauksesta yli kahden (2) kuukauden virkavapaan osalta.

Kunnanjohtaja päättää virkavapaan ja työloman myöntämisestä suorille alaisilleen ja virkavapaan sekä työloman keskeyttämisestä ja peruuttamisesta.

Toimialajohtaja päättää virkavapaan ja työloman myöntämisestä alaiselleen viranhaltijalle ja työntekijälle sekä virkavapaan ja työloman keskeyttämisestä ja peruuttamisesta.

47 § Muut kuin harkinnanvaraiset virkavapaat

Tässä pykälässä virkavapaalla tarkoitetaan sellaista virkavapaata, johon viranhaltijalla on lain tai virkaehtosopimuksen nojalla ehdoton oikeus. Viranhaltijan virkavapaushakemukset ratkaistaan hallintopäätöksellä.

Kunnanjohtajan virkavapaasta päättää kunnanhallitus. Kunnanjohtaja päättää suorien alaiensa virkavapaista. Toimialajohtaja päättää toimialansa viranhaltijoiden virkavapaista.

48 § Virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltaminen

Mikäli tässä luvussa ei ole toisin määrätty, virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltamisesta päättää kunnanhallitus.

49 § Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen

Viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen kunnallisen viranhaltijalain 24 §:n nojalla päättää viranomainen, jolla on toimivalta molempiin virkasuhteisiin ottamisessa. Jos toimivalta on eri viranomaisilla, siirtämisestä päättää kunnanhallitus.

50 § Sivutoimet

Sivutoimilupahakemuksen ratkaisee ja sivutoimiluvan peruuttamisesta sekä ilmoitetun sivutoimen vastaanottamisen ja pitämisen kieltämisestä päättää toimialajohtajien ja hallintojohtajan osalta kunnanjohtaja ja muiden osalta asiaan kuuluvan toimialan toimialajohtaja. (Laki kunnallisesta viranhaltijasta 2003/304, 18§: 2ja 5 mom.)

51 § Viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen

Kunnanhallituksen puheenjohtaja päättää työterveyshuoltolain ja kunnallisen viranhaltijalain 19 §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä kunnanjohtajalta sekä kunnanjohtajan määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

Toimialajohtaja ja kunnanjohtaja voi päättää kunnallisen viranhaltijalain 19 §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä alaiseltaan viranhaltijalta sekä viranhaltijan määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

52 § Virantoimituksesta pidättäminen

Kunnanhallitus ja lautakunta päättävät alaisensa viranhaltijan pidättämisestä virantoimituksesta.

Kunnanjohtaja voi ennen kunnanhallituksen kokousta päättää kunnanhallituksen alaisen viranhaltijan sekä lautakunnan tehtäväalueen johtavan viranhaltijan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

Lautakunnan tehtäväalueen johtava viranhaltija voi ennen lautakunnan kokousta päättää alaisensa viranhaltijan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

53 § Virkasuhteen ja työsuhteen muuttaminen osa-aikaiseksi

Virkasuhteen ja työsuhteen muuttamisesta osa-aikaiseksi päättää palvelussuhteeseen ottava viranomainen.

54 § **Palvelussuhteessa olevien tehtäväkohtainen palkka, palkanlisät ja harkinnanvaraiset palkkiot.**

Palvelussuhteessa olevien tehtäväkohtaisen palkan tarkistamisesta päättää hallintojohtaja tva-arviointiryhmän esityksen perusteella. Virka- tai työehtosopimuksen edellyttäessä viranomaispäätöstä työkokemukseen tai palvelusaikaan perustuvien palkanlisien myöntämisessä, päättää lisistä toimialajohtaja, kun kyseessä on Toivakan kunnan palveluksessa kertynyt työkokemus tai palvelusaika. Kokonaan tai osittain muusta, kuin Toivakan kunnan palveluksessa kertyneestä työkokemuksesta tai yrittäjyydestä myönnettävistä lisistä päättää hallintojohtaja.

Muista kuin työkokemukseen ja palvelusaikaan perustuvista virka- ja työehtosopimusten mukaisista palkanlisistä ja harkinnanvaraisista palkkioista päättää hallintojohtaja asiaa koskevan viranhaltijan/työntekijän esimiehen esittelystä pois lukien hallintojohtajan ja kunnanjohtajan suorien alaisten palkanlisät ja harkinnanvaraiset palkkiot, joiden myöntämisestä päättää kunnanjohtaja.

55 § **Lomauttaminen**

Kunnanhallitus päättää henkilöstön lomauttamisen periaatteista.

Viranhaltijan ja työntekijän lomauttamisesta enintään kuudeksi (6) kuukaudeksi päättää toimialajohtaja. Kuutta (6) kuukautta pidemmästä tai toistaiseksi lomauttamisesta päättää lomautusta koskevan henkilön toimialan lautakunta ja kunnanhallitus omalla toimialallaan.

56 § **Palvelussuhteen päättyminen**

Palvelussuhteen purkamisesta koeajalla, irtisanomisesta, purkamisesta ja purkautuneena pitämisestä päättää palvelussuhteeseen ottava viranomainen.

Viranhaltijan ilmoitus virkasuhteen irtisanomisesta ja työntekijän ilmoitus työsuhteen irtisanomisesta saatetaan palvelussuhteeseen ottamisesta päättäneen viranomaisen tietoon.

57 § **Menetettyjen ansioiden korvaaminen**

Viranhaltijalle kunnallisen viranhaltijalain 45 §:n nojalla maksettavasta korvauksesta päättää toimialajohtaja.

58 § **Palkan takaisinperiminen**

Aiheettomasti maksetun palkan tai muun virkasuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden takaisinperinnästä päättää toimialajohtaja.

7 Luku – Asiakirjahallinnon järjestäminen

Asiakirjahallinto ohjaa, valvoo ja kehittää asiakirjatietojen tuottamista, käsittelyä, säilyttämistä, hävittämistä ja arkistointia sekä pitää hakumenetelmien avulla asiakirjatiedot helposti saatavilla.

59 § Kunnanhallituksen tehtävät

Kunnanhallitus vastaa siitä, että asiakirjahallinnon ohjeistus, käytännöt, vastuut ja valvonta on määritelty kunnan eri tehtävissä sekä

1. vastaa hyvän tiedonhallintatavan ja hyvän henkilötietojen käsittelyn toteuttamisesta
2. määrää kunnan asiakirjahallintoa johtavan viranhaltijan
3. antaa tarkemmat määräykset asiakirjahallinnon hoitamisesta ja asiakirjahallinnon johtavan viranhaltijan, toimialojen sekä toimialojen asiakirjahallinnosta vastaavien henkilöiden tehtävistä
4. päättää tiedonohjaussuunnitelman (TOS, eAMS, AMS) yleisistä periaatteista (sisältö, laadinnan vastuut, vahvistaminen käyttöön, valvonta ja seuranta)
5. nimeää kunnan arkistonmuodostajat ja rekisterinpitäjät (viranomaisen, toimiala tai tehtävä), mikäli hallintosäännössä ei ole määrätty rekisterinpitäjää.

60 § Asiakirjahallintoa johtavan viranhaltijan tehtävät

Asiakirjahallintoa johtava viranhaltija johtaa kunnanhallituksen alaisena asiakirjahallintoa ja vastaa kunnan pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista sekä

1. vastaa kunnanhallituksen asiakirjahallinnon viranomaistehtävien valmistelusta ja täytäntöönpanosta
2. ohjaa ja kehittää asiakirjahallintoa osana kunnan tiedonhallintaa,
3. hyväksyy kunnan arkistonmuodostussuunnitelman
4. vastaa keskusarkistosta ja pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista
5. laatii kunnan asiakirjahallinnon ohjeen ja valvoo, että tehtävät hoidetaan annettujen ohjeiden mukaisesti
6. huolehtii asiakirjahallintoon liittyvästä koulutuksesta ja neuvonnasta.

61 § Lautakunnan/toimialan asiakirjahallinnon tehtävät

Lautakunta/toimiala huolehtii oman toimialansa asiakirjatietojen hoitamisesta annettujen määräysten ja ohjeiden mukaisesti sekä nimeää asiakirjahallinnon vastuuhenkilön omalla toimialallaan. Lautakunta vahvistaa arkistonmuodostussuunnitelman omalla toimialallaan ja huolehtii niistä tehtävistä, joita lautakunnan/toimialan tehtäväksi voidaan hallintosäännössä määrätä.

II OSA – TALOUS JA VALVONTA

8 luku – Taloudenhoito

Talousarvio osana taloussuunnitelmaa on valtuuston keskeinen *kunnan toiminnan ohjausväline* sekä kunnan *kokonaistalouden suunnitelma*. Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa. Talousarvio laaditaan siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan (alibudjetointikielto). Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Talousarviossa on käyttötalous- ja investointiosa sekä tuloslaskelma ja rahoitusosa. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Tämä edellyttää mm. tulorahoituksen riittävyyden, lainakannan muutosten ja maksuvalmiuden kehityksen arviointia.

62 § Talousarvio ja taloussuunnitelma

Kunnanhallitus hyväksyy suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet.

Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle

- sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä
- niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot
- liikelaitoksen talousarvion sitovat erät ja
- liikelaitoksen sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä
- kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

63 § Talousarvion täytäntöönpano

Kunnanhallitus, lautakunnat, jaos ja johtokunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvan käyttösunnitelmansa. Käyttösunnitelma voi muodostua myös sopimusohjausmalliin liittyvistä sopimuksista. Toimielin voi siirtää käyttösunnitelman hyväksymiseen liittyvää toimivaltaa alaiselleen viranhaltijalle.

Liikelaitoksen johtokunta hyväksyy valtuuston hyväksymään talousarvioon perustuvan liikelaitoksen talousarvion.

Valtuusto voi talousarvion yhteydessä hyväksyä erilliset talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.

Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle tehtäväkohtaiset ja hankekohtaiset toimintatavoitteet, määrärahat ja tuloarviot.

64 § Toiminnan ja talouden seuranta

Toimielimet seuraavat toimialansa toiminnan ja talouden toteutumista säännöllisesti kokouksissaan.

Toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan toimielimille talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetyllä tavalla.

Talousarvion seurantaraportti esitetään valtuustolle puolivuositain.

65 § Talousarvion sitovuus

Talousarviosta päättäessään valtuusto määrittelee, mitkä ovat valtuuston sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet. Valtuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset siitä, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnan viranomaisia.

Kunnanhallitus voi päättää sellaisen maksun suorittamisesta, joka on kuntaa sitova ja kiireellisesti maksettava, vaikka tarkoitukseen ei ole määrärahaa käytettävissä. Kunnanhallituksen on viipymättä tehtävä valtuustolle esitys määrärahan myöntämisestä tai korottamisesta.

66 § Talousarvion muutokset

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksen allekirjoittamisen jälkeen valtuustolle ei voi tehdä talousarvion muutosehdotusta.

Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnan tavoitteita tai tuloarvioita koskevassa muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus määrärahoihin.

Valtuusto päättää toimielinten määrärahojen ja tavoitteiden muutoksista, kun organisaatiota muutetaan talousarviovuoden aikana.

Valtuuston asettamien sitovien tavoitteiden osalta muutoksista päättää valtuusto.

67 § Omaisuuden hankkiminen, luovuttaminen ja vuokraaminen

Sen lisäksi, mitä tässä hallintosäännössä määrätään, irtaimen omaisuuden ja palveluiden hankinnoista määrätään hankintalaissa ja kunnanvaltuuston hyväksymässä hankintaohjeessa. Kiinteän ja muun kunnan taseeseen kirjattavan omaisuuden hankinnoista päättää kunnanhallitus, ellei hankintalaista ja valtuuston hyväksymästä hankintaohjeesta muuta johdu. Kunnanhallitus voi siirtää hankintoihin liittyvää toimivaltaansa edelleen muille toimielimille ja viranhaltijoille.

Kunnan omaisuuden luovuttamisesta ja vuokraamisesta päättää kunnanhallitus. Lisäksi kunnanjohtajalla on valtuus päättää omaisuuden luovuttamisesta siltä osin, kun luovutettavan omaisuuden arvo ei luotettavaan arvioon perustuen ylitä 30 000 €. Kunnanhallitus voi siirtää omaisuuden luovuttamiseen ja vuokraamiseen liittyvää toimivaltaansa edelleen muille toimielimille ja viranhaltijoille. Toimivaltaa voidaan siirtää edelleen myös työsuhteisille esimiehille siltä osin, kun luovutettava omaisuus ei ole kirjattu kunnan taseeseen.

Kunnanhallitus voi harkintansa mukaan siirtää omaisuuden hankintaan tai luovuttamiseen liittyvän toimivallan tapauskohtaisesti kunnanvaltuustolle.

68 § Poistosuunnitelman hyväksyminen

Valtuusto hyväksyy suunnitelmapoistojen perusteet.

Kunnanhallitus hyväksyy hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat.

Kunnanhallitus vahvistaa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan.

69 § Rahatoimen hoitaminen

Kunnan rahatalouden tehtäviä ovat maksuvalmiuden ylläpitäminen, maksuliikenteen hoito, lainarahoitus ja rahavarojen sijoittaminen.

Valtuusto päättää varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista. Valtuusto päättää lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista.

Kunnanhallitus päättää lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen valtuuston hyväksymiä periaatteita. Kunnanhallitus voi siirtää lainan ottamiseen ja antamiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle. Rahatalouden käytännön hoitamisesta vastaa hallintojohtaja.

Muutoin kunnan rahataloudesta vastaa kunnanhallitus.

70 § Maksuista päättäminen

Valtuusto päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista.

Kunnanhallitus päättää tarkemmin maksujen perusteista ja euromääristä. Kunnanhallitus voi siirtää maksuista päättämiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

Lakisääteisten asiakasmaksujen ja palkkioiden vahvistamisesta vastaa asianomainen toimielin.

71 § Asiakirjojen ja tietojen antamisesta perittävät maksut

Pöytäkirjanotteesta, kopiosta tai muusta tulosteesta peritään sivukohtainen maksu.

Jos tiedon (esim. tietopyyntö) esille hakeminen vaatii erityistoimenpiteitä, tiedonhausta peritään kiinteä perusmaksu, joka porrastetaan haun vaativuuden mukaan. Kopiosta ja tulosteesta peritään tällöin kiinteän perusmaksun lisäksi sivukohtainen maksu.

Kunnanhallitus päättää tarkemmin asiakirjojen ja tietojen antamisesta perittävien maksujen perusteista ja euromääristä.

9 luku – Ulkoinen valvonta

Ulkoinen valvonta on riippumaton toimivasta johdosta ja muusta organisaatiosta ja sen tärkein osa on hallinnon ja talouden tarkastus eli tilintarkastus. Tilintarkastuksen tehtävänä on järjestelmällisen, asiantuntevan, riippumattoman ja eri intressitahojen edut huomioon ottavan ulkoisen valvonnan toteuttaminen. Tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattoman ja riittävän laajan tilintarkastuksen toimittamiseen. Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa, onko sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konserni-valvonta järjestetty asianmukaisesti.

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuustolle hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tarkastuslautakunnan keskeinen tehtävä on toiminnan tuloksellisuuden arviointi. Arviointi kohdistuu sekä kunnan omalle toiminnalle että tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Keskeinen arvioinnin kohde on kunnanhallitus.

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Laki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden määrittelemistä ennakolta. Tilivelvollisten luettelon hyväksyy valtuusto. Tilivelvollisten määrittely kuuluu kunnan johtamis- ja hallintojärjestelmään, jonka valmistelusta vastaa kunnanhallitus. Viime kädessä tilintarkastuskertomuksen antava tilintarkastaja harkitsee ketkä ovat tilivelvollisia.

72 § Ulkoinen ja sisäinen valvonta

Kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja kuntalain ja hallintosäännön mukaisesti.

Sisäinen valvonta raportoi havainnoistaan kunnanhallitukselle, tilintarkastajalle sekä tarkastuslautakunnalle. Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä.

73 § Tarkastuslautakunnan kokoukset

Tilintarkastajalla on läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnan kokouksissa. Tilintarkastajalla ja lautakunnan määräämillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on läsnäolovelvollisuus lautakunnan kokouksessa lautakunnan niin päättäessä.

Kunnanhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakunnan kokouksiin.

Tarkastuslautakunnan päätökset tehdään ilman viranhaltijaesittelyä puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Kokousmenettelyssä noudatetaan muutoin 15 luvun määräyksiä.

74 § Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
2. huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, sekä
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle vähintään kaksi viikkoa ennen tilintarkastuskertomuksen valtuustokäsittelyä arvionsa valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta edellisenä vuonna.

Tarkastuslautakunta esittää arvionsa myös tilintarkastuskertomuksessa tehdyistä muistutuksista sekä asianomaisten niistä antamista selityksistä ja kunnanhallituksen lausunnosta.

Tarkastuslautakunta esittää valtuustolle ehdotuksen toimenpiteistä, joihin lautakunnan valmistelu ja tilintarkastuskertomus antavat aihetta.

Sidonnaisuusilmoitukseen liittyvät tehtävät

Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla.

Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä.

Tarkastuslautakunnan on saatettava sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kaksi kertaa vuodessa.

75 § Tilintarkastusyhteisön valinta

Valtuusto valitsee tarkastuslautakunnan esityksestä neljän tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön.

76 § Tilintarkastajan tehtävät

Tilintarkastajan tehtävistä säädetään kuntalain 123 §:ssä.

77 § Tarkastuslautakunnan antamat tehtävät

Tilintarkastaja voi ottaa tarkastuslautakunnalta toimeksiantoja lautakunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole ristiriidassa julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

78 § Tilintarkastuskertomus ja muu raportointi

Tilintarkastuskertomuksesta säädetään kuntalain 125 §:ssä.

Tilintarkastaja ilmoittaa havaitsemistaan olennaisista epäkohdista viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Tilintarkastaja raportoi tarkastussuunnitelman toteutumisesta ja tarkastushavainnoistaan tarkastuslautakunnan määräämällä tavalla.

10 luku – Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on osa kuntakonsernin johtamista. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan, että toiminta on taloudellista, tuloksellista ja lainmukaista ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta perustuvat järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät määritellään kunnanhallituksen hyväksymässä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeessa.

79 § Valtuuston tehtävät

Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista kunnassa ja kuntakonsernissa.

80 § Kunnanhallituksen tehtävät

Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä

1. hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat
2. valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti sekä
3. antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä
4. valvoo, että kunnan eri toimielimissä ei tule tilannetta, jossa sama henkilö itse valvoo itseään

81 § Lautakunnan, jaoksen ja johtokunnan tehtävät

Lautakunta, jaos ja johtokunta vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoi kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Toimielin:

1. vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten että kunnan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan
2. hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta

3. vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan
4. valmistelee toimintakertomuksessa annettavat tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

82 § Viranhaltijoiden tehtävät

Kunnanjohtaja sekä tehtäväalueiden muut johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta vastuualueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toimintayksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

III OSA – VALTUUSTO

11 luku – Valtuuston toiminta

83 § Valtuuston toiminnan järjestelyt

Valtuuston toimikauden ensimmäisen kokouksen kutsuu koolle kunnanhallituksen puheenjohtaja. Kokouksen avaa iältään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu.

Ennen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien vaalia valtuusto päättää varapuheenjohtajien lukumäärästä.

Valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä koskevien asioiden valmistelua johtaa valtuuston puheenjohtaja, jollei valtuusto toisin päättä.

Valtuuston kokousten pöytäkirjanpitäjänä toimii viranhaltija tai työntekijä.

84 § Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi

Valtuutetut voivat muodostaa valtuustoryhmiä valtuustotyöskentelyä varten.

Valtuustoryhmän muodostamisesta, nimestä ja puheenjohtajasta on annettava valtuuston puheenjohtajalle kirjallinen ilmoitus. Kaikkien ryhmään liittyvien valtuutettujen on allekirjoitettava ilmoitus.

Valtuustoryhmänä pidetään myös yhtä valtuutettua, jos hän on tehnyt edellä tarkoitetun ilmoituksen.

Valtuusto hyväksyy valtuustoryhmien nimet. Nimi ei saa olla sopimaton. Puolueen valtuustoryhmästä eronneiden valtuutettujen muodostaman uuden valtuustoryhmän nimestä ei saa aiheutua sekaantumisvaaraa puolueen valtuustoryhmän nimeen.

85 § Muutokset valtuustoryhmän kokoonpanossa

Valtuutetun on ilmoitettava kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle valtuustoryhmään liittymisestä ja siitä eroamisesta. Liittymisilmoituksessa on oltava asianomaisen ryhmän kirjallinen hyväksyminen.

Jos valtuutettu on erotettu valtuustoryhmästä, valtuustoryhmän on ilmoitettava tästä kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle.

86 § Istumajärjestys

Valtuutetut istuvat kokouksessa valtuustoryhmittäin puheenjohtajan hyväksymän istumajärjestyksen mukaisesti.

12 luku – Valtuuston kokoukset

Valtuustoasioiden valmistelusta ja käsittelystä sekä valtuuston kokousmenettelyistä säädetään kuntalain 12 luvussa. Hallintosäännössä ovat täydentävät määräykset mm. kokouskutsusta, esityslistasta, varavaltuutetun kutsumisesta, puheenvuoroista, asioiden käsittelystä, äänestyksestä, enemmistövaalista, suhteellisesta vaalista ja pöytäkirjasta.

87 § Valtuuston päätöksentekotavat

Valtuusto voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokoukseen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asiahallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää myös sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (*sähköinen kokous*).

Kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että valtuuston sähköisiin kokouksiin tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

88 § Sähköinen kokous

Valtuusto voi pitää kokouksen sähköisesti.

Valtuuston suljetun kokouksen aikana valtuutetun tulee huolehtia siitä, etteivät luottamukselliset keskustelut tai salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä.

89 § Kokouskutsu

Kokouskutsun antaa valtuuston puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava, jos kyseessä on sähköinen kokous.

Kokouskutsu on lähetettävä vähintään 5 päivää ennen valtuuston kokousta kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava kunnan verkkosivuilla.

90 § Esityslista

Esityslista tai linkki verkossa julkaistuun esityslistaan, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset valtuuston päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, elleivät erityiset syyt ole esteenä.

91 § Esityslistan julkaiseminen yleisessä tietoverkossa

Esityslistat julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä sekä salassa pidettävät tiedot.

92 § Sähköinen kokouskutsu

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali tai linkki verkossa julkaistuun esityslistaan, liitteisiin ja oheismateriaaliin lähetetään ensisijaisesti sähköisesti. Kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

93 § Jatkokokous

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta.

94 § Varavaltuutetun kutsuminen

Valtuutetun, joka ei pääse kokoukseen tai on esteellinen käsittelemään esityslistalla olevaa asiaa, on viipymättä ilmoitettava esteestä tai esteellisyydestä valtuuston puheenjohtajalle tai sihteerille.

Saatuaan valtuutetulta tai muuten luotettavasti tiedon esteestä tai esteellisyydestä puheenjohtajan tai sihteerin on kutsuttava valtuutetun sijaan kuntalain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettu varavaltuutettu.

95 § Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan läsnäolo

Kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan on oltava läsnä valtuuston kokouksessa. Heidän poissaolonsa ei estä asioiden käsittelyä.

Kunnanhallituksen jäsenillä on läsnäolo-oikeus.

Edellä mainituilla henkilöillä on oikeus ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksen tekemiseen, jollei hän ole samalla valtuutettu.

96 § Johtoryhmän jäsenten läsnäolo

Johtoryhmän jäsenet voivat osallistua valtuuston kokoukseen, jos valtuusto käsittelee kyseisen hallintokunnan asioita. Johtoryhmän jäsenet voidaan myös erikseen kutsua, jos sen katsotaan olevan tarpeellista.

97 § Nuorisovaltuuston edustajan läsnäolo

Nuorisovaltuusto voi nimetä valtuuston kokoukseen edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus. Nuorisovaltuuston edustajalla ei ole läsnäolo-oikeutta silloin kun käsiteltäviin asiakirjoihin sisältyy salassa pidettäviä tietoja.

98 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan sähköisesti tai nimenhuudolla, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä.

Todettuaan läsnä olevat valtuutetut puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja läsnä olevat varavaltuutetut sekä onko kokous laillinen ja päätösvaltainen.

Nimenhuudon jälkeen saapuvan valtuutetun on ilmoitettava välittömästi puheenjohtajalle. Poistumisesta kesken kokouksen on ilmoitettava puheenjohtajalle.

Puheenjohtaja voi kokouksen kestäessä tai kokoustaun päätyttyä tarvittaessa todeta uudelleen läsnäolijat.

Mikäli puheenjohtaja toteaa valtuuston menettäneen päätösvaltan, hänen on keskeytettävä kokous.

99 § Kokouksen johtaminen

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisessa säädetään kuntalain 102 §:ssä.

100 § Puheenjohtajan luovuttaminen varapuheenjohtajalle

Puheenjohtaja voi tarvittaessa valtuuston suostumuksella luovuttaa puheenjohtajan kokouksessa varapuheenjohtajalle ja osallistua sinä aikana kokoukseen jäsenenä.

101 § Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtajat ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

102 § Esteellisyys

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäytyttävä asian käsittelystä.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys valtuuston ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa.

Henkilö, jonka esteellisyydestä päätetään, voi olla läsnä esteellisyydestä päätettäessä, mutta ei saa osallistua esteellisyysasian käsittelyyn.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

103 § Asioiden käsittelyjärjestys

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei valtuusto toisin päätä.

Kunnanhallituksen ehdotus on käsittelyn pohjana (*pohjaehdotus*). Jos asian on valmistellut tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta, tarkastuslautakunnan tai tilapäisen valiokunnan ehdotus on pohjaehdotus.

Jos kunnanhallitus, tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiasta, muutettu ehdotus on pohjaehdotus. Jos ehdotus on peruutettu ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiassa, asia on poistettava esityslistalta.

104 § Puheenvuorot

Kun asia on esitelty, siitä on varattava tilaisuus keskustella.

Puheenvuoro on pyydettävä sähköisesti/selvästi havaittavalla tavalla tai toimittamalla puheenjohtajalle kirjallinen puheenvuoropyyntö.

Puheenvuorot annetaan pyydetyssä järjestyksessä. Tästä järjestyksestä poiketen puheenjohtaja voi antaa:

- 1) asian käsittelyn alussa ryhmäpuheenvuoron kunkin valtuustoryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä
- 2) puheenvuoron kunnanhallituksen puheenjohtajalle, kunnanjohtajalle sekä tarkastuslautakunnan ja tilapäisen valiokunnan puheenjohtajalle, kun käsitellään kyseisen toimielimen valmistelemaa asiaa sekä
- 3) repliikki- ja kannatuspuheenvuoron.

Asian käsittelyjärjestystä koskeva työjärjestyspuheenvuoro on annettava ennen muita.

Kokouksen kulun turvaamiseksi puheenjohtajalla on oikeus yksittäisessä asiassa rajoittaa valtuutettujen puheenvuorojen pituutta niin, että ryhmäpuheenvuoro voi kestää 5 minuuttia ja muu puheenvuoro 3 minuuttia.

Puheenvuoro on pidettävä omalta paikalta tai puhujakorokkeelta.

105 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

Asia, jota käsitellään ensimmäisen kerran valtuustossa eikä esityslistaa ole toimitettu kokouskutsun yhteydessä, pannaan pöydälle seuraavaan kokoukseen, jos vähintään neljäsosa läsnä olevista valtuutetuista pyytää asian pöydällepanoa. Muissa tilanteissa asian pöydällepanosta päätetään äänestämällä.

106 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen

Keskustelun kuluessa tehty ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja toteaa keskustelun päättyneeksi. Puheenjohtaja toteaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotuksia kannatettu.

107 § Päätöksen toteaminen

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen valtuuston päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa valtuuston yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen valtuuston päätökseksi.

108 § Äänestykseen otettavat ehdotukset

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai ehdollisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

109 § Äänestystapa

Äänestys on toimitettava avoimesti. Puheenjohtaja saattaa toimitettavaksi äänestystavan. Jos äänestys on toimitettu muulla tavalla kuin nimenhuudolla/äänestyskoneella/ sähköisesti, äänestys on vaadittaessa toimitettava uudelleen nimenhuudolla/äänestyskoneella/sähköisesti.

110 § Äänestysjärjestys

Jos äänestykseen otettavia ehdotuksia on enemmän kuin kaksi, puheenjohtaja esittää valtuuston hyväksyttäväksi äänestysjärjestyksen. Äänestysjärjestys määräytyy seuraavien periaatteiden mukaan:

1) Ensin otetaan äänestykseen kaksi eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta. Voittanut ehdotus asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan. Näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdo-

tus pohjaehdotukselle. Kuitenkin jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan

2) Jos asia koskee määrärahan myöntämistä, otetaan ensin äänestykseen määrältään suurimman ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen ja näin jatketaan ehdotusten suuruuden mukaisessa järjestyksessä, kunnes jokin ehdotus hyväksytään, minkä jälkeen pienemmistä ehdotuksista ei enää äänestetä

3) Jos ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on äänestettävä erikseen

Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan lain mukaan määräänemmistön kannatus, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.

111 § Toimenpideoite

Tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen valtuusto voi hyväksyä kunnanhallitukselle osoitettavan käsiteltyyn asiaan liittyvän toimenpideoitteen. Toimenpideoite ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa eikä saa muuttaa tai laajentaa päätöstä.

112 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen

Valtuuston pöytäkirjaan sovelletaan, mitä pöytäkirjan laatimisesta määrätään 17 luvun 25 §:ssä.

Valtuuston pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla tähän tehtävään valittua valtuutettua, jollei valtuusto jonkin asian kohdalla toisin päätä.

113 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille

Valtuuston pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksiineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä tarkemmin määrätään.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

13 luku – Enemmistövaali ja suhteellinen vaali

Henkilövalinnasta käytetään nimitystä vaali. Vaali toimitetaan ensisijaisesti enemmistövaalina. Enemmistövaalissa valituksi tulee henkilö tai henkilöt, jotka ovat saaneet eniten ääniä. Tasatilanteessa arpa ratkaisee. Jos yksikin vaatii, enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin.

Suhteellinen vaali voidaan toimittaa vain luottamushenkilöitä valittaessa ja valittavia täytyy olla vähintään kaksi. Vaali toimitetaan suhteellisena, jos riittävä osa toimielimen jäsenistä vaatii suhteellista vaalia. Puheenjohtajan tehtävänä on todeta, onko suhteellisen vaalin vaatijoita riittävästi. Suhteellinen vaali toimitetaan aina suljetuin lipuin. Vertauslukujen ollessa samat arpa ratkaisee.

Vaali suljetuin lipuin voidaan toimittaa sähköisessä kokouksessa, jos vaalisalaisuus pystytään turvaamaan. Käytettävältä tietojärjestelmältä edellytetään siten, että valtuutettu voidaan tunnistaa luotettavasti ja annetun äänen voi antaa salatulla sähköisellä yhteydellä. Lisäksi äänet on voitava laskea niin, ettei äänen antajaa ja sen sisältöä voida yhdistää.

Suhteellisen vaalin toimittamisessa noudatetaan soveltuvin osin mitä kuntavaaleista säädetään. Tarkemmat määräykset suhteellisen vaalin toimittamisesta ovat hallintosäännössä.

114 § Vaaleja koskevat yleiset määräykset

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, varsinaisen ja henkilökohtaisen varajäsenen muodostamat ehdokasparit on hyväksyttävä ennen vaalia.

Enemmistövaalissa äänen voi antaa kenelle tahansa vaalikelpoiselle ehdokkaalle tai ehdokasparille. Jos valittavia on enemmän kuin yksi, toimielimen jäsenellä on käytettävissään yhtä monta ääntä kuin on valittavia henkilöitä tai ehdokaspareja. Yhdelle ehdokkaalle tai ehdokasparille voi antaa vain yhden äänen ja kaikkia ääniä ei ole pakko käyttää.

Suhteellisessa vaalissa ääni annetaan ehdokaslistalle.

115 § Valtuuston vaalilautakunta

Valtuusto valitsee toimikaudekseen suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan. Lautakunnassa on kolme (3) jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Valtuusto valitsee jäseniksi valituista lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Lautakunnan sihteerinä toimii valtuuston pöytäkirjanpitäjä, jollei valtuusto toisin päättä.

116 § Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto

Valtuusto määrää ajankohdan, milloin ehdokaslistat on viimeistään annettava valtuuston puheenjohtajalle sekä milloin vaalitoimituksen nimenhuuto aloitetaan.

117 § Ehdokaslistojen laatiminen

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan tai ehdokasparin nimi kuin vaalissa on valittavia jäseniä ja varajäseniä.

Ehdokaslistan otsikossa on mainittava, missä vaalissa sitä käytetään. Ehdokaslista on vähintään kahden valtuutetun allekirjoitettava. Ensimmäinen allekirjoittaja toimii listan asiamiehenä, antaa listan valtuuston puheenjohtajalle ja on oikeutettu tekemään siihen 118 §:ssä tarkoitetut oikaisut.

118 § Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen

Kun ehdokaslistojen antamisen määräaika on päättynyt, valtuuston puheenjohtaja antaa ehdokaslistat vaalilautakunnalle, joka tarkastaa, ovatko ne asianmukaisesti laaditut. Jos listassa todetaan virheitä, annetaan asiamiehelle tilaisuus korjata virheet vaalilautakunnan asettamassa määräajassa.

Jos sama henkilö on ehdokaslistan korjaamisen jälkeenkin ehdokkaana useammalla listalla, vaalilautakunnan on, mikäli mahdollista, tiedusteltava ehdokkaalta, mille listalle hänen nimensä jätetään.

119 § Ehdokaslistojen yhdistelmä

Ehdokaslistojen oikaisuja varten varatun määräajan päätyttyä vaalilautakunta laatii hyväksytyistä ehdokaslistoista yhdistelmän, johon jokaiselle ehdokaslistalle merkitään järjestysnumero.

Ennen vaalitoimituksen nimenhuudon alkamista ehdokaslistojen yhdistelmä annetaan valtuutetuille tiedoksi ja luetaan ääneen valtuustolle.

120 § Suhteellisen vaalin toimittaminen

Äänestyslippuun merkitään sen ehdokaslistan numero, jolle ääni annetaan. Valtuutetut antavat nimenhuudon määräämässä järjestyksessä valtuuston puheenjohtajalle äänestyslippunsa.

121 § Vaalin tuloksen toteaminen

Valtuuston puheenjohtaja antaa äänestysliput vaalilautakunnalle, joka tutkii niiden pätevyuden sekä laskee ja ilmoittaa vaalin tuloksen noudattaen soveltuvin osin, mitä kuntavaaleista säädetään.

Vaalilautakunta antaa vaalin tuloksesta kirjallisen ilmoituksen valtuuston puheenjohtajalle, joka toteaa vaalin tuloksen valtuustolle.

122 § Suljettu lippuäänestys ja äänestyslippujen säilyttäminen

Enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, jos yksikin sitä vaatii. Suhteellinen vaali toimitetaan aina suljetuin lipuin.

Suljetussa lippuäänestyksessä äänestäjän on taitettava äänestyslippu siten, ettei sen sisältö ole näkyvässä. Äänestyslipussa ei saa olla asiattomia merkintöjä.

Äänestysliput sekä arvonnassa käytetyt liput on säilytettävä vaalipäätöksen lainvoimaisuuteen saakka. Jos vaali on toimitettu suljetuin lipuin, liput on säilytettävä suljetussa kuoressa.

123 § Vaalitoimituksen avustajat

Toimitettaessa enemmistövaali suljetuin lipuin kokouksen pöytäkirjantarkastajat toimivat samalla äänenlaskijoina ja avustavat muutenkin vaalitoimituksessa, jollei valtuusto toisin päättä.

14 luku – Valtuutetun aloite- ja kyselyoikeus

124 § Valtuutettujen aloitteet

Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle.

Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä kunnanhallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitetun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Kunnanhallituksen on vuosittain kesäkuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja kunnanhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita valtuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Valtuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

125 § Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys

Vähintään neljäsosa valtuutetuista voi tehdä kunnanhallitukselle osoitetun kirjallisen kysymyksen kunnan toimintaa ja hallintoa koskevasta asiasta.

Kunnanhallituksen on vastattava kysymykseen seuraavassa valtuuston kokouksessa, kuitenkin niin, että kysymykset esittämisestä valtuuston kokoukseen tulee olla vähintään kaksi kuukautta aikaa.

Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta tutkimaan kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä tästä. Muuta päätöstä ei kysymyksen johdosta saa tehdä.

126 § Kyselytunti

Valtuutetulla on oikeus esittää kunnanhallitukselle kyselytunnilla vastattavaksi lyhyitä enintään 3 minuutin pituisia, kulloinkin yhteen asiaan kohdistuvia kysymyksiä kunnan hallintoa ja taloutta koskevista asioista.

Kysymys on toimitettava kirjallisena puheenjohtajalle viimeistään 5 päivää ennen valtuuston kokousta. Myöhemmin toimitetut kysymykset sekä kysymykset, joihin ei kyselytunnilla ehditä vastata, siirtyvät seuraavaan kyselytuntiin.

Kyselytunti järjestetään ennen valtuuston kokousta, jollei valtuusto toisin päätä. Puheenjohtajana kyselytunnilla toimii valtuuston puheenjohtaja. Kyselytunti on julkinen.

Kysymyksiin vastaa kunnanhallituksen puheenjohtaja tai hänen määräämänsä henkilö. Kysymyksiin vastataan saapumisjärjestyksessä. Puheenjohtaja voi määrätä tasa- puolisuutta noudattaen muunkin vastaamisjärjestyksen.

Vastauksen saatuaan kysymyksen esittäjällä on oikeus tehdä kaksi asiaan liittyvää lyhyttä lisäkysymystä. Kysymysten johdosta ei käydä keskustelua.

IV OSA – PÄÄTÖKSENTEKO- JA HALLINTO- MENETTELY

15 luku – Kokousmenettely

Tässä luvussa on muiden toimielinten kuin valtuuston kokousmenettelyyn ja pöytäkirjaan liittyvät määräykset. Kuntalaki mahdollistaa perinteisen kokouspaikalla pidettävän kokouksen rinnalle sähköisessä toimintaympäristössä tapahtuvan kokouksen (*sähköinen kokous*) sekä *sähköisen päätöksentekomenettelyn* ennen kokousta.

Pöytäkirjan perustehtäviä ovat tiedon säilytys, tiedon siirto sekä oikeussuojan ja valvonnan tarpeet. Tässä hallintosäännössä ovat tarpeelliset määräykset pöytäkirjan laatimisesta, allekirjoittamisesta, tarkastamisesta ja tiedoksi antamisesta.

127 § Määräysten soveltaminen

Tämän luvun määräyksiä noudatetaan valtuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielimissä sekä soveltuvin osin toimitus- ja katselmusmiesten kokouksissa. Luvun määräyksiä noudatetaan toissijaisina hallintosäännön muihin lukuihin nähden, ellei erikseen ole toisin määrätty.

128 § Toimielimen päätöksentekotavat

Toimielin voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokoukseen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asiahallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (*sähköinen kokous*).

Toimielin voi myös tehdä päätöksiä suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyssä ennen kokousta (*sähköinen päätöksentekomenettely*).

Kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että sähköisiin kokouksiin ja sähköiseen päätöksentekomenettelyyn tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

129 § Sähköinen kokous

Toimielin voi pitää kokouksen sähköisesti.

Kokouksen aikana toimielimen jäsenen tulee huolehtia siitä, etteivät luottamukselliset keskustelut tai salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä.

130 § Sähköinen päätöksentekomenettely

Toimielin voi päättää asioita sähköisessä päätöksentekomenettelyssä kuntalain 100 §:n mukaisesti. Päätöksentekomenettelyä voidaan käyttää kaikkiin toimielimen päätösvaltaan kuuluviin asioihin.

131 § Kokousaika ja -paikka

Toimielin päättää kokoustensa ajan ja paikan.

Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan.

Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

132 § Kokouskutsu

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava, mitä toimielimen päätöksentekotapaa noudatetaan kunkin asian kohdalla. Jos asia käsitellään sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, tulee kutsussa ilmaista, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti.

Esityslista tai linkki verkossa julkaistuun esityslistaan, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä.

Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai –velvollisuus mikäli mahdollista vähintään 3 päivää ennen kokousta, ellei tässä hallintosäännössä toisin määrätä. Kokouskutsu ja esityslista tai linkki verkossa julkaistuun esityslistaan lähetetään sähköisesti.

133 § Esityslistan julkaiseminen yleisessä tietoverkossa

Esityslistat julkaistaan kunnan verkkosivuilla 3 päivää ennen kokousta mikäli mahdollista. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä sekä salassa pidettävät tiedot.

134 § Sähköinen kokouskutsu

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali tai linkki verkossa julkaistuun esityslistaan, liitteisiin ja oheismateriaaliin lähetetään sähköisesti. Kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

135 § Jatkokokous

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta sekä jatkokokouksen päätöksentekotavasta.

136 § Varajäsenen kutsuminen

Toimielimen jäsenen on kutsuttava varajäsen sijaansa, mikäli hän ei pääse kokoukseen. Kun jäsen on esteellinen jossakin kokousasiassa tai esteen vuoksi ei voi osallistua jonkin asian käsittelyyn, hän voi kutsua varajäsenen yksittäisen asian käsittelyyn.

Myös puheenjohtaja, esittelijä tai toimielimen sihteeri voi toimittaa kutsun varajäsenelle.

137 § Läsnäolo kokouksessa

Toimielimen jäsenten ja esittelijän lisäksi toimielimen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus

- valtuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajilla, kunnanhallituksen kokouksessa kuntalain 18.2 §:n mukaan.
- kunnanhallituksen puheenjohtajalla ja kunnanjohtajalla muiden toimielinten kokouksessa, ei kuitenkaan tarkastuslautakunnan eikä valtuuston tilapäisen valiokunnan kokouksessa.

Muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta päättää asianomainen toimielin. Toimielin voi päättää asiantuntijan tai asianosaisen kuulemisesta yksittäisessä asiassa. Asiantuntijan tai asianosaisen on poistuttava kokouksesta ennen päätöksentekoa.

138 § Kunnanhallituksen edustaja muissa toimielimissä

Kunnanhallitus voi määrätä muihin toimielimiin edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus toimielimen kokouksessa. Edustajaksi voidaan määrätä myös kunnanhallituksen varajäsen, kunnanjohtaja tai hallintojohtaja.

Kunnanhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakuntaan eikä valtuuston tilapäiseen valiokuntaan.

Kunnanhallituksen edustusta ei nimetä tarkastuslautakuntaan eikä keskusvaalilautakuntaan, vaalilautakuntiin ja vaalitoimikuntaan.

139 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

140 § Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

141 § Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisessa ja toimielimen jäsenen puheenvuoroista säädetään kuntalain 102 §:ssä.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimielin toisin päättä.

Puheenjohtajan tehtävänä on johtaa asioiden käsittelyä sekä pitää huolta järjestyksestä toimielimen kokouksessa. Puheenjohtaja voi varoituksen annettuaan määrätä poistettavaksi henkilön, joka käyttäytyy sopimattomasti. Jos syntyy epäjärjestys, puheenjohtajan on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

142 § Kokouskutsussa mainitseamattoman asian käsittely

Toimielin voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistöpäätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

143 § Esittelijät

Kunnanhallituksessa esittelijänä on kunnanjohtaja. Muissa toimielimissä esittelijästä määrätään toimielimen päätöksellä, ellei hallintosäännössä toisin määrätä. Esittelijän ollessa poissa tai esteellinen hänen sijaisekseen määrätty toimii esittelijänä. Jos toimielimellä on useampia esittelijöitä, toimielin päättää, miten esittelyvastuu jakautuu esittelijöiden kesken.

Esittelijän ehdotus on käsittelyn pohjana (*pohjaehdotus*). Jos esittelijä on keskustelun aikana muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan, muutettu ehdotus on pohjaehdotus. Jos esittelijä ehdottaa asian poistamista esityslistalta, asia poistetaan, jollei toimielin toisin päättä.

Toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä.

144 § Kokouksen julkisuus

Toimielimen kokouksen julkisuudesta säädetään kuntalain 101 §:ssä.

Toimielimen julkisissa kokouksissa yleisöllä on mahdollisuus seurata kokousta kunnan kokouskutsussa nimeämästä paikasta.

145 § Esteellisyys

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen läsnäolijan on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäytyttävä asian käsittelystä.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys toimielimen ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa.

Henkilö, jonka esteellisyydestä päätetään, voi olla läsnä esteellisyydestä päätettäessä, mutta ei saa osallistua esteellisyysasian käsittelyyn.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

146 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

147 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen

Keskustelun kuluessa tehty ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja toteaa keskustelun päättyneeksi. Puheenjohtaja toteaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotusta kannatettu.

148 § Päätöksen toteaminen

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen toimielimen päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa toimielimen yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen toimielimen päätökseksi.

149 § Äänestykseen otettavat ehdotukset

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai ehdollisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

150 § Äänestys ja vaali

Äänestykseen ja vaalin toimittamiseen sovelletaan, mitä 12 ja 13 luvussa määrätään äänestyksen ja vaalin toimittamisesta valtuustossa.

151 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen

Pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa toimielimen puheenjohtaja. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan.

Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä.

Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehtyjä päätöksiä koskeva pöytäkirja tai sen osa voidaan tarkastaa erikseen ennen kokousta.

Toimielimen pöytäkirjaan merkitään ainakin:

1) järjestäytymistietoina:

- toimielimen nimi
- merkintä käytetyistä päätöksentekotavoista (varsinainen kokous, sähköinen kokous, yksilöidään päätökset, jotka on tehty sähköisessä päätöksentekomenettelyssä)
- kokouksen alkamis- ja päättymisaika sekä kokouksen keskeytykset
- kokouspaikka
- läsnä ja poissa olleet ja missä ominaisuudessa kukin on ollut läsnä
- kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

2) asian käsittelytietoina:

- asiaotsikko
- valmistelija
- liite- ja oheismateriaalitiedot
- selostus asiasta
- esittelijän päätösehdotus
- esteellisyys ja perustelut
- tehdyt ehdotukset ja onko niitä kannatettu
- äänestykset: äänestystapa, äänestysjärjestys, äänestysesitys sekä äänestyksen tulos siten, että kunkin jäsenen kannanotto ilmenee pöytäkirjasta
- vaalit: vaalitapa ja vaalin tulos
- asiassa tehty päätös

- eriävä mielipide

3) muut tiedot:

- salassapitomerkinnot
- puheenjohtajan allekirjoitus
- pöytäkirjanpitäjän varmennus
- merkintä pöytäkirjan tarkastuksesta sekä
- merkintä nähtävänä pitämisestä yleisessä tietoverkossa, mikäli pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä.

Pöytäkirjaan liitetään päätöksiä koskevat oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitukset, valitusviranomainen sekä valitusaika ja mitä valituskirjaan on liitettävä ja muutoksenhakukiellot.

Toimielimen pöytäkirjan sisältöä koskevia määräyksiä noudatetaan soveltuvin osin viranhaltijan ja luottamushenkilön tekemiin päätöksiin.

Kunnanhallitus antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita pöytäkirjan laatisesta.

152 § Kunnanhallituksen ja lautakunnan otto-oikeus

Asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi voi päättää kunnanhallituksen, kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan lisäksi hallintojohtaja. Asian ottamisesta lautakunnan käsiteltäväksi voi päättää lautakunnan ja sen puheenjohtajan lisäksi ko. lautakunnan johtava viranhaltija/lautakunnan esittelijä.

153 § Ottokelpoisen päätöksen ilmoittaminen

Kunnan viranomaisen on neljän päivän kuluessa pöytäkirjan tarkastamisesta ilmoitettava kunnanhallitukselle ja lautakunnalle niiden määräämällä tavalla niistä päätöksistä, jotka voidaan ottaa kunnanhallituksen tai lautakunnan käsiteltäväksi. Jos pöytäkirjaa ei tarkasteta, määräaika lasketaan pöytäkirjan allekirjoittamisesta.

154 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenelle

Kunnanhallituksen ja lautakunnan pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä tarkemmin määrätään.

Muun viranomaisen pöytäkirja annetaan vastaavalla tavalla tiedoksi kunnan jäsenille, jos asianomainen viranomainen katsoo sen tarpeelliseksi.

Kunnanhallitus antaa ohjeet salassapito- ja tietosuojavelvoitteiden huomioon ottamisesta annettaessa päätöksiä tiedoksi yleisessä tietoverkossa. Lautakunta voi antaa tarkentavaa ohjeistusta omalla toimialallaan.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Päätökseen, josta ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä valitusta, on liitettävä tästä ilmoitus ja samalla mainittava, mihin lain tai asetuksen kohtaan kielto perustuu.

16 luku – Muut määräykset

155 § Aloiteoikeus

Kunnan asukkaalla sekä kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita palveluaan koskevassa asiassa.

Aloite tulee tehdä kirjallisesti tai sähköisellä asiakirjalla. Aloitteesta tulee käydä ilmi, mitä asia koskee sekä aloitteen tekijän nimi, kotikunta ja yhteystiedot.

156 § Aloitteen käsittely

Aloitteen käsittelee se kunnan viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Jos toimivaltainen viranomainen on toimielin, aloitteista ja niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä on annettava toimielimelle tieto jäljempänä määrättyllä tavalla.

Kunnanhallituksen on vuosittain kesäkuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Muun toimielimen kuin valtuuston toimivaltaan kuuluvista aloitteista on annettava tieto toimielimelle niiden päättämällä tavalla. Toimielin voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Jos aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, aloite on kuuden kuukauden kuluessa vireille tulosta otettava toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

Valtuutetun aloitteen käsittelystä on määräykset 16 luvussa.

157 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot

Aloitteen tekijälle on ilmoitettava kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta, missä viranomaisessa aloite käsitellään, arvioitu käsittelyaika sekä keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä.

Sen jälkeen kun aloite on käsitelty loppuun, aloitteen tekijälle on ilmoitettava, onko aloite johtanut toimenpiteisiin.

Jos aloitteessa on useampia allekirjoittajia, ilmoitus annetaan aloitteessa ilmoitetulle yhdyshenkilölle. Jos yhdyshenkilöä ei ole ilmoitettu, ilmoitus annetaan ensimmäiselle allekirjoittajalle.

158 § Asiakirjojen allekirjoittaminen

Kunnan puolesta tehtävät sopimukset ja annettavat sitoumukset allekirjoittaa kunnanhallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja tai kunnanjohtaja ja varmentaa hallintojohtaja tai muu toimialajohtaja, jollei kunnanhallitus ole valtuuttanut toisia henkilöitä tai jäljempänä muuta määrätä.

Valtuuston ja kunnanhallituksen päätökseen perustuvan sopimuksen ja sitoumuksen allekirjoittaa kunnanjohtaja ja varmentaa hallintojohtaja, jollei kunnanhallitus ole päättänyt toisin.

Valtuuston ja kunnanhallituksen toimituskirjan ja kirjelmän allekirjoittaa kunnanjohtaja ja varmentaa hallintojohtaja.

Muun toimielimen päätökseen perustuvan sopimuksen ja sitoumuksen allekirjoittaa toimialajohtaja ja varmentaa hallintojohtaja jollei toimielin ole päättänyt toisin.

Muun toimielimen toimituskirjan ja kirjelmän allekirjoittaa toimielimen johtaja ja varmentaa hallintojohtaja.

Toimielimen pöytäkirjanotteen allekirjoittaa pöytäkirjanpitäjä tai muu toimielimen määräämä henkilö.

Toimielimen asiakirjoista annettavat otteet ja jäljennökset todistaa oikeaksi pöytäkirjanpitäjä tai muu toimielimen määräämä henkilö.

Viranhaltija allekirjoittaa päätökset, sopimukset, sitoumukset ja muut asiakirjat päättämässään asioissa.

Valmistelua koskevat asiakirjat allekirjoittaa asian valmistelija.

159 § Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen

Todisteellisen tiedoksiannon voi kunnan puolesta vastaanottaa kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja sekä kunnanjohtajan valtuuttama viranhaltija.

Todisteellisen tiedoksiannon voi kunnan puolesta lautakunnan toimialalla vastaanottaa lautakunnan puheenjohtaja ja lautakunnan alainen toimialan johtava viranhaltija.

V OSA – LUOTTAMUSHENKILÖIDEN TALOUDELLISTEN ETUUKSIEN PERUSTEET

160 § Soveltamisala

Kunnan luottamushenkilöille suoritetaan palkkiota luottamustoimen hoitamisesta ja korvausta ansionmenetyksestä sekä kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä, sekä matkakustannusten korvausta ja päivärahaa tämän palkkiosäännön mukaan. Luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteet luvun euromääräiset muutokset vahvistetaan valtuustossa erillisinä päätöksinä ilman, että koko hallintosääntöä tarvitsee käsitellä.

Tätä palkkiosääntö sovelletaan myös kunnanhallituksen asettamien vaikuttamistoimielimien jäsenien kohdalla silloin, kun he ovat kutsuttuna läsnä palkkioon oikeuttavassa kokouksessa ja/tai heille aiheutuu samasta syystä ansiomenetyksiä.

Tätä palkkiosääntöä sovelletaan viranhaltijoihin/työntekijöihin näiden toimiessa esittelijänä, sihteerinä tai asiantuntijana luottamuselimien kokouksissa toimivaltaisen viranomaisen määräyksen nojalla muulloin kuin säännöllisenä työaikana.

Mikäli viranhaltijan/työntekijän virka-/työsuhteessa on käytössä vuosityöaikakäytäntö siten, että työpäivän päättymisessä voidaan noudattaa joustoa, katsotaan työajan päättymisajaksi palkkiota määrättäessä klo 16:00. Sama koskee johtavassa asemassa tai itsenäisessä asemassa työskentelevää viranhaltijaa.

161 § Kokouspalkkiot

1. Kunnanvaltuusto ja sen valiokunnat, kunnanhallitus ja sen jaostot 100 euroa
2. Lautakunnat, puheenjohtajisto ja muut toimikunnat 100 euroa
3. Puheenjohtajalle tai kokouksessa puheenjohtajana toimivalle varapuheenjohtajalle suoritetaan kokouspalkkio, joka vastaa asianomaisten toimielimen jäsenen 1 momentissa mainittua kokouspalkkiota korotettuna 50 %:lla
4. Kunnanvaltuuston puheenjohtajalle tai varapuheenjohtajalle, joka osallistuu kunnanhallituksen kokoukseen, samoin kuin kunnanhallituksen puheenjohtajalle, varapuheenjohtajalle ja jäsenelle, joka osallistuu kunnanvaltuuston kokoukseen tai muiden hallintoelinten kokouksiin kunnanhallituksen puheenjohtajana tai muutoin määrätylle edustajalle suoritetaan kokouspalkkio samojen perusteiden mukaan kuin asianomaisen hallintoelimen jäsenelle
5. Kokouspalkkio alle 30 minuuttia kestävästä kokouksesta tai kokoukseen osallistumisesta maksetaan 50 % madallettuna normaaliin nähden

162 § Vuosipalkkiot

1. Kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja alempana mainittujen lautakuntien puheenjohtajille suoritetaan edellä 161 §:ssä määrättyjen kokouspalkkioiden lisäksi seuraavat vuosipalkkiot:

Kunnanvaltuusto 1500 euroa

Kunnanhallitus 2500 euroa

Tarkastuslautakunta 1000 euroa

Sivistys-, perusturva-, ympäristö- ja tekninen lautakunta 600 euroa

2. Mikäli puheenjohtaja on estynyt hoitamasta tehtäviään, lakkaa hänen oikeutensa vuosipalkkioon, kun este on jatkunut yhdenjaksoisesti kuukauden. Tästä alkaen maksetaan varapuheenjohtajalle kutakin kalenterivuorokautta kohden vuosipalkkion 365:s osa siihen saakka, kunnes puheenjohtaja palaa hoitamaan tehtäviään.

163 § Sihteerin palkkio

Toimielimen sihteerinä toimivalle viranhaltijalle, työntekijälle tai luottamushenkilölle suoritetaan 161 §:n 1 momentissa mainittu kokouspalkkio 50 %:lla korotettuna, jollei hän saa tehtävästään vuosi-, kuukausi- tai muuta eri palkkiota.

164 § Katselmus, neuvottelu, toimitus

1. Katselmuksesta, neuvottelusta tai muusta toimituksesta, johon kunnan toimielimen jäsen osallistuu toimielimen päätöksen perusteella ja josta laaditaan pöytäkirja tai muistio maksetaan palkkiota 40 euroa.

165 § Kuntien yhteistoiminta

1. Kunnan edustajaksi kuntalain 77 §:ssä tarkoitettuun kuntien yhteiseen toimielimeen valitulle edustajalle maksetaan kokouspalkkiota soveltuvin kohdin samojen perusteiden mukaan kuin 161 – 164 §:ssä on määrätty, jollei kunnan edustaja saa palkkiota muun kunnan tai toimielimen suorittamana.

2. Kuntien edustajakokouksiin valittujen luottamushenkilöiden palkkioista on voimassa sama kuin edellä 161 §:ssä on määrätty kunnanvaltuuston jäsenten palkkiosta.

166 § Vaalilautakunta ja -toimikunta

1. Vaalilautakunnan puheenjohtajalle ja jäsenelle sekä vaalitoimikuntaan kuuluvalla maksetaan kultakin vaalitoimituspäivältä palkkiota, johon samalla sisältyy korvaus vaalitoimituksen päätyttyä suoritettavasta laskentatyöstä seuraavasti:

puheenjohtajalle 150 euroa ja

jäsenelle 100 euroa.

2. Alle viisi tuntia kestävästä vaalitoimituksesta maksetaan palkkio 50 %:lla alennettuna.
3. Vaalilain 73 §:n mukaiselle vaalilautakunnan nimeämälle vaaliavustajalle maksetaan vaalipäivältä palkkio kuten vaalilautakunnan jäsenelle.
4. Kotiäänestyksen toimittamisesta maksetaan vaalitoimitsijalle 40 euroa kustakin kotiäänestyksestä.
5. Mikäli vaalitoimikunnan jäsen on läsnä kotiäänestyksessä vaalilain 54 §:n mukaisesti siitä syystä ettei äänestäjä ole voinut huolehtia siitä, maksetaan tästä palkkiota 40 euroa.

167 § Erityis- ja edustustehtävät

1. Sellaisista luottamustehtävistä, joita ei ole mainittu tässä säännössä, kunnanvaltuusto määrää tarvittaessa palkkiot erikseen
2. Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan luottamushenkilöille määräämstä erityistehtävistä voidaan maksaa palkkiota. Palkkiosta päättää esityksen tehnyt toimielin tai viranhaltija

168 § Ansiomenetyksen korvaus

1. Luottamushenkilöille suoritetaan korvausta säännöllisen työajan ansiomenetyksestä ja luottamustoimen vuoksi aiheutuvista 160 §:ssä tarkoitetuista kustannuksista kultakin alkavalta tunnilta, ei kuitenkaan enemmältä kuin kahdeksalta tunnilta kalenterivuorokaudessa. Tuntikorvauksen enimmäismäärä on 15 euroa.
2. Saadaksean korvausta työansiomennyksestä luottamushenkilön tulee esittää työnantajan todistus siitä. Todistuksessa on myös käytävä ilmi, että luottamustoimen hoitamiseen käytetty aika olisi ollut hänen työaikaansa ja että hänelle ei makseta siltä ajalta palkkaa.
3. Luottamushenkilön, joka tekee ansio- tai muuta työtä olematta työsuhteessa taikka virka- tai muussa julkisoikeudellisessa toimisuhteessa, tulee esittää kirjallisesti riittävä selvitys ansionmenetyksestään.
4. Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettua todistusta tai selvitystä ei vaadita, jos korvattava määrä on enintään 10 euroa tunnilta. Luottamushenkilön tulee tällöin kuitenkin antaa kirjallinen vakuutus ansiomenetyksen ja luottamustoimen vuoksi aiheutuneiden kustannusten määrästä.
5. Saadaksean korvausta kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä, luottamushenkilön tulee esittää kirjallisesti riittävä selvitys tällaisista kustannuksistaan. Kustannusten enimmäismäärään noudatetaan mitä edellä 1 momentissa on määrätty.

6. Edellä 1 ja 4 momentissa mainittuja euromääriä korotetaan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen yleiskorotusten mukaisesti.

7. Ansiomenetykskorvausta koskevia määräyksiä ei sovelleta palvelussuhteissa Toivakan kuntaan oleviin luottamushenkilöihin. He ovat oikeutettuja palkalliseen poissaoloon luottamustehtävien hoitamisen aikana, silloin kun luottamustehtävän hoitaminen edellyttää poissaoloa säännöllisenä työaikana tai työvuorolistan mukaisen työvuoron aikana.

169 § Vaatimuksen esittäminen

Ansiomenetyksen ja kustannusten korvaamista koskeva vaatimus on esitettävä kuukauden kuluessa sille henkilölle, jolle voimassa olevien määräysten mukaan laskun hyväksyminen kuuluu.

170 § Palkkion maksamisaika

Tässä säännössä mainitut palkkiot maksetaan 2 kertaa vuodessa.

171 § Matkakustannusten korvaus

Luottamushenkilöiden kokousmatkoista ja muista luottamustoimen hoitamiseksi tehdyistä matkoista suoritetaan matkakustannusten korvausta, päivärahaa, ateriakorvausta, majoittumiskorvausta, yömatkarahaa ja kurssipäivärahaa soveltuvin osin kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti. Matkakustannusten korvausta maksetaan kokousmatkoista, mikäli edestakainen matka on vähintään kuusi kilometriä.